

600 aastat mõisakultuuri Kostiveres

Kostivere Kultuuri-
mõisas kümnes mõisapäev alapealkirjaga „600 aastat mõisakultuuri” toimus 12. augustil. Kuna Kostivere alevikul ning mõisal on pikk ning huvitav ajalugu, otsustasid mõisapäeva korraldajad Eesti Vabariigi juubeliaastal pühendada mõisapäeva Kostivere küla ning mõisakultuuri ajaloolle.

Anne Veski efektne saabumine Kostivere 10. mõisapäeva kontserdile helikopteriga.

Fotod Tõnis Tuuder

IRINA PÄRILA
Kostivere kultuurimõisa kultuurijuht

Esimesed andmed Kostivere mõisa olemasolust pärinevad 1379. aastast, mil küla asukohas oli mainitud juba ka mõisat (Costiuere) koos vesiveskiga. Nii küla kui ka mõis tekkisid tollal omaaegse tähtsa maantee ääres, kustkaudu kulges Virumaalt Tallinna suunduva maantee üks kolmest harust, olles vana Tallinn-Narva maantee eelkäija.

Meie mõis on Eestis üks rohkemaarvulise säilinud kõrvalhoonetega mõisahoonetega, mille mõisakompleksi kuulub kokku 14 kõrvalhoonet ning mis kõik on kultuurimälestistena riikliku kaitse all.

Kostivere mõisa park, mis asub kunagisel Jõelähtme jõesaarel peahoone ümbruses, on looduskaitse all.

1728. aastal ostis kindral

Hermann von Bohn kokkukuluavad Maardu ja Kostivere mõisad ning kolis oma perega suuresse ning mugavasse Maardu mõisa. Kostivere mõis jäi karjamõisaks. See mõisnikepaar on läinud Eesti kultuurilukku esimese eestikeelse piibli väljaandmise suurtoetajana (piibel ilmus 1739. aastal).

Mõisapäeva küllastajatel oli sellel aastal võimalus saada osa tükikesest Kostivere küla ning mõisa ajaloo, osaledes professor Juhan Maiste ajalootunnis ning Margit Pärteli mõisatuuris.

Palju kaasahaaravat toimus päeva kestel veelgi: beebide mängutuba, Matsalu loodusfilmide linastused, ettekanded, raamatümüük, näitus „Villa Voldemari linad ja villad”.

Mõisahoois käis aga hommikust peale vilgas kauplemine, töötoad, vibulaskmine ja kultuuriprogramm.

On hea meel kiita Kostivere tublisid naisi, kes valmistasid mõisapäeva sünnipäevatordi ise: oli suur ja imemaitsev tort, mida said maitsta kõik mõisapäeva külalised.

Mõisapäeva lõpetas suurejooneline Anne Veski kontsert Kostivere külaplatsil, mis oli kõigile huvilistele tasuta. Laululegendi Anne Veski sõidutas esinemisplatsile Oleg Grossi helikopter, mis maandus otse külaplatsi jõepoolsele kaldale ning tõi rahvale suurt elevust! Aitäh Oleg Grossile ning tema meeskonnale!

Suur aitäh kõigile, kes aitasid 10. Kostivere mõisapäeva ette valmistada ja läbi viia! Aitäh toetajatele: Kohalikele Omaalgatuse Programmile, Jõelähtme vallavalitsusele ning ärimees Oleg Grossile!

Tänu dega Kostivere Kultuurimõis ning MTÜ Kostivere Selts. •

Väärika ajalooaga Kostivere mõisahoonet püüab pilku nii seest kui väljast.

Kostivere naiste meisterdatud tordist said suu magusaks kõik mõisapäevade külalised.

Elu **Välja talus**
Parasmäel

Uus **koolitoetus**
Jõelähtme vallas

Kütmishooaeg läheneb, **korstnapühkija** jagab õpetussõnu

Jõelähtme kihelkonnapäevad

Elu läbi fotosilma: fotograaf **Airi Leon**

Matti Masing uurib Jägalas **nahkhiiri**

Pärnamäe tee ja Narva mnt ristmik **taas avatud!**

Võrkpallielamused Uuskülas

Muinastulede ööle eelnenud päeval, 25. augustil, sai võrkpallimängu ilu ja emotsioone nautida Uuskülas. Pika ajalooaga suvine valla külade võrkpalliturniir oli järjega jõudnud sinna, kus varem seda võistlust veel ei ole peetud.

JÜRI PAAVEL
korraldustoimkond

Tingimused turniiri pidamiseks olid suurepärased: ilm soosis, liivaväljak oli heas korras, piisavalt publikut omasid toetamas, töötas ka puhvet, osalejad said suppi. Seekord osales neli võist-

Valla külade võrkpalliturniiril Uuskülas osales seekord neli võistkonda.

Foto Tõnis Tuuder

konda, võitlust ja hasarti jagus küllaga, päeva lõpuks selgunud paremusjärjestus nägi välja nii:

1. Loo alevik, 2. Uusküla, 3. Manniva, 4. Uusküla Sparta.

Võitjaks tulnud Loo aleviku võistkonda esindasid Ingrid Lang, Grete-Helena Eranurm, Kristo Lang, Rivo Peensalu, Ragnar Leiten ja Martin Erik

Prööm. Rändkarikas läks aastaks neile, auhinnad-kingitused said aga kõik osavõtjad.

Järgmise suve turniiri toimumise koht on veel lahtine,

seniks kõigile treenimise lusti ja soovitud teistelegi küladele võtta eesmärgiks üks võistlus läbi teha. See on lahe, sest võrkpall on võrratu! •

Volikogu veerg

VÄINO HAAB
Volikogu esimees

Augustikuu vallavolikogu istungil oli kohal 16 volikogu liiget. Kuna juulikuus volikogu istungit ei toimunud, oli vallavalitsuses volikogu kinnitamist vajavaid otsuseid kogunenud rohkem ning päevakord sai 29-punktiline.

Enamus päevakorrapunkte oli seotud detailplaneeringuga, mis käsitlesid detailplaneeringu menetluse lõpetamist, detailplaneeringu kehtestamist, kehtestatud detailplaneeringu kehtetuks tunnistamist, kehtestatud detailplaneeringu osalist kehtetuks tunnistamist ja detailplaneeringu menetluse jätkamist.

Detailplaneeringutest mahukama eelnõuna toon välja 29.01.2008 otsusega nr 308 Loo aleviku Oja ja Allikate kinnistute detailplaneeringu, mis tuli kehtetuks tunnistada, kuna detailplaneeringu kehtestamisest on möödunud ligi 11 aastat ja selle aja jooksul ei ole asutud detailplaneeringuga kavandatud eesmärke ellu viima. Planeeritav ala on küll jagatud elamuehituskruunkideks, kuid arvestades Oja ja Allikate detailplaneeringu suuremahulisust, ei saa maa-ala jagamist käsitleda olulise sammuna detailplaneeringu elluviimisel, arvestades, et jagamistoimingute tegemise aeg on 2010. aasta algus, ehk ligi üheksa aastat tagasi. Arvates sellest ajast ei ole detailplaneeringuga kavandatud eesmärkide elluviimist vallavalitsusele teadaolevalt jätkatud ning selleks vajalikke lubasid taotletud ei ole. Äriregistri teabesüsteemi andmetel on Oja-Allikate MTÜ registrist kustutatud 19.11.2015. Vallavolikogu leidis, et Loo aleviku Oja ja Allikate kinnistute detailplaneeringu kehtetuks tunnistamine ei too kaasa planeeringuala puudutatud isikutele senisega võrreldes nende olukorra halvenemist ega negatiivseid mõjutusi.

Huvitavaks teemaks oli Jõelähtme valla logo tutvustamine, kus abivallavanem Priit Põldma jagas informatsiooni Jõelähtme valla logo ja tunnuslause konkursist. Volikogu otsustas enampakkumise korras võõrandada vallavara, mis ole vallale enam vajalik ja mille omamine ei ole otsustarbekas. 1. Loo alevikus aadressil Vahe tee 14 asuv 55 m² suuruse pindalaga alghinnaga 10 000 eurot. 2. Haljava külas Priidiku aadressil asuv 6 741 m² suuruse pindalaga tootmismaa alghinnaga 20 000 eurot. 3. Kostivere alevik, Pumbajaama tee 1a alghinnaga 20 000 eurot.

Vallavolikogu andis oma seisukoha seondult Paekivitoode Tehase OÜ poolt 13.04.2018 esitatud Maardu 3 uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotlusega ning seondult KMH eelhinnangu eelnõuga. Jõelähtme valla üldisemad kogemused näitavad, et kaevandamisega Jõelähtme vallale kaasnev kahju on suurem kaevandamisest johtuvast tulust. Maardu 3 ja ka teiste uuringuruumi lähimbruses elavad kohalikud kogukonnad on kindlalt vastu geoloogiliste uuringute teostamisele ja tõenäoliselt sellele järgnevale ehituslubjakivi kaevandamisele uuringuala territooriumil. Kohalikud inimesed oskavad oma paikkonna loodust väärihinnata ja on teada andnud, et nende huvi seisneb eelkõige selles, et uuringuruumide territooriumil asuv looduslik ala jääks alles ja kodude kõrvale ei tuleks jälle uut kaevandust. Aastaid on kaevanduse mõjud Vandjala ja Maardu küla ja Kostivere alevikule tulnud Lõunakarjäärast. Nüüd, kui Lõunakarjäärarist on ehituslubjakivi varud ammendumas ja kaevandus pannakse peagi kinni, siis johtuvalt Paekivitoode Tehase OÜ poolt esitatud geoloogilise uuringu loa taotlusest ei taastu normaalne elukeskkond, vaid lähipiirkonnas soovitakse avada tõenäoliselt uusi karjääre ja kõik kaevandamisega kaasnevad negatiivsed mõjud piirkonnas jätkuvad. Alates augustist 2017 on esitatud keskkonnaametile 12 geoloogilise uuringu loa taotlust Jõelähtme valla territooriumile kokku 550,44 hektarile.

Lisaks sellele, et volikogu ei ole nõus geoloogilise uuringu loa väljastamisega, koostati pöördumine Vabariigi Valitsuse poole seoses massiliste geoloogiliste uuringu loa taotluste esitamise Jõelähtme valla territooriumile. Arvestades viimase aja massiivset ehituslubjakivi geoloogiliste uuringu loa taotluste esitamist, ei saa Jõelähtme vallas ükski inimene olla kindel, et tema valitud elukoht ja harjumuspärane elukeskkond, mis tihti asub hajasustuses ja keset rohelust ning linnulaulu, ei asendu müra- ja tolmurikka, põhjaveest reostava või selle kadumist põhjustava kaevandamisega.

Jõelähtme valla huvideks on eelkõige puhta looduskeskkonna ja tervislike elutingimuste säilimine, et inimesed sooviksid ja tahaksid Jõelähtme vallas elada.

Järgmine volikogu istung toimub septembris.

Jõelähtme elanike arv kasvab

On rõõm tõdeda, et vallaelanike arv liigub jõudsas kasvujoones. Kui 2018. a jaanuari alguse seisuga oli vallaelanike arv 6426 inimest, siis käesoleva augustikuuga ületas vallaelanike arv 6500 inimese piiri. Aasta algusega võrreldes on elanike arv kasvanud seega 86 inimese võrra.

Asustusüksus	M	N	Kokku	Asustusüksus	M	N	Kokku
Loo alevik	1027	1029	2056	Ülgase küla	47	50	97
Kostivere alevik	337	370	707	Aruaru küla	44	38	82
Uusküla	231	180	411	Ihasalu küla	44	33	77
Iru küla	179	176	355	Haapse küla	41	25	66
Liivamäe küla	174	161	335	Parasmäe küla	39	25	64
Neeme küla	151	142	293	Jõesuu küla	29	33	62
Jõelähtme (valla täpsusega)	118	48	166	Vandjala küla	27	27	54
Rebala küla	80	80	160	Kostiranna küla	25	17	42
Saha küla	84	72	156	Loo küla	20	15	35
Haljava küla	78	70	148	Nehatu küla	10	13	23
Maardu küla	73	74	147	Sambu küla	12	10	22
Koogi küla	78	60	138	Koila küla	8	10	18
Kaberneeme küla	66	53	119	Jägala-Joa küla	13	4	17
Saviranna küla	64	49	113	Võerdla küla	6	4	10
Jõelähtme küla	56	54	110	Küllamäe küla	6	2	8
Kallavere küla	62	47	109	Koipsi küla	1	0	1
Manniva küla	54	53	107	Rammu küla	0	0	0
Jägala küla	60	46	106	Jõelähtme vald	3399	3113	6512
Ruu küla	55	43	98	kokku			

100 eurot koolitoetust

Jõelähtme Vallavolikogu võttis 21. juuni istungil vastu määruse, mille kohaselt makstakse alates peatselt algavast õppeaastast koolitoetust kõigile üldhariduskoolide 2.–12. klassi õpilastele.

Toetuse saamise tingimuseks on, et laps ja vähemalt üks vanematest on rahvastikuregistri andmetel Jõelähtme valla

elanikud, olenemata valitud üldhariduskoolist. Koolitoetuse taotlemiseks esitab lapsevanem vallavalitsusele avalduse (kantsleil@joelahtme.ee, tavapostiga või vallavalitsuses koha peal), järgnevatel õppeaastadel makstakse toetus välja avaldust esitamata eeldusel, et andmed on jäänud samaks. Koolitoetus makstakse välja alates

15. septembrist 30 kalendripäeva jooksul. 1. klassi õppima asuvate laste vanemad saavad taotleda ranitsatoetust, mille suurus on 150 eurot.

Lisainfo koolitoetuse kohta ja blanketi leiab valla kodulehelt: joelahtme.kovtp.ee/koolitoetus või info tel 605 4860 sotsiaalnounik Pilleriin Kurg, pilleriin.kurg@joelahtme.ee. •

Jõelähtme vallale uus prügiveohange

Praegu on Jõelähtme vallal kehtiv jäätmeveo leping ASiga Eesti Keskkonnateenused, mis sõlmiti möödunud aastal kolmeks aastaks.

SIGNE VALDMANN

Sel kevadel aga esitas Eesti Keskkonnateenused taotluse teenuse hinnatõusuks, millega vallavalitsused ja MTÜ Jäätmevalitsuskeskuse ei nõustunud ning nõnda kuulutas MTÜ Jäätmevalitsuskeskus 18. juulil välja riigihanke Raasiku ja Jõelähtme vallale uue korraldatud jäätmevedaja leidmiseks.

„Hankemenetluse kulude

kokkuhoiaks ning võimalik, et ka parema hinna eesmärgil oleme juba mitmeid hankeid läbi viinud mitme valla peale koos,“ selgitas Jäätmevalitsuskeskuse tegevjuht Tõnu Tuppits, et miks tehakse Raasiku vallaga ühine hange. Ta avaldas ka lootust, et iga hankeleping on eelmisest veidi parem: „Võtame arvesse selgunud uut infot, tekkinud probleeme ja anname hanke korraldamisel endast parima, et häid asjaolusid säilitada ning probleeme ennetada. Loodame, et prügiveo kvaliteedi tunnus on vallaelaniku jaoks stabiilne, õigeaegne ning sujuv jäätmeveoteenus, mis ongi hangete korraldamise eesmärk.“

Raasiku ja Jõelähtme valla prügiveo uue hanke pakkumis-

te esitamise tähtaeg on 30. august. Tuppitsa sõnul esitatakse pakkumused tavaliselt viimasel päeval, ent hanke vastu on huvi tundnud juba kolm jäätmeveo ettevõtet. Leping sõlmitakse kolme kuu jooksul peale hanke tulemuste selgumist ning hankelepingu pikkuseks on kolm aastat kaheaastase pikendamisvõimalusega, kui teenuse kvaliteet vastab ootustele. Seega mitte kauem kui viis aastat.

Tõnu Tuppitsa sõnul ei muutu lähikuudel jäätmeveoteenus veel midagi ning praegune jäätmevedaja jätkab uue teenuseosutaja leidmiseni. Kõikidest muudatustest antakse kõikidele jäätmevaldajatele teada aegsasti kirja teel ning ka ajalehe kaudu. •

Koristame koos maailma ilma puhtaks

Eestlaste eestvedamisel toimub 15. septembril globaalne Maailmakoristuspäev – Eesti suurim juubelilingitus maailmale – mil korraga koristavad oma territooriume üle kogu ilma miljonid inimesed 150 riigis.

Koristusaktioonil osalejale on võimalus näidata eeskujutervele maailmale, sest kümme aastat tagasi sai just siitsamast Eestist Teeme Ära! koristuspäevast alguse ajaloo suurim kodanikuühendus Lets Do It! World.

Selleks, et maailmakoristusel appi tulla, registreeri ennast osalejaks maailmakoristus.ee kodulehel. Spetsiaalsel registreerimisplatvormil on üle Eesti välja toodud koristuspiirkonnad, millega liituda: vali endale lähim või sobivaim. Registreerimine on vajalik, et iga koht saaks piisava hulga abikäsi ning kõik prügistatud paigad kenasti kaetud.

Registreerida saab nii eraisiku, organisatsiooni või sõpruskonnana.

Vastused kõigile oma küsimustele saab maakondliku koordinaatori käest (täpsem info ilmub jooksvalt kodulehele). Maakondlik koordinaatoril on kolm peamist rolli: 1) on peamiseks kontaktiks kohaliku omavalitsuse ning sealse keskkonnaspetsialisti jaoks; 2) haldab infot selle kohta, kuhu on vaja minna prügi kaardistama ja koristama ning aitavad leida igale koristuspunktile talgujuhid; 3) jagavad vajalikku infot kohalikele inimestele/vabatahtlikele, kes soovivad tulla koristama ja aitavad leida vastuse kõigile oma piirkonna küsimustele (kaardistamine, juhendid, kotid, ohutus jne jne).

Koristustalgu juht on inimene, kes koristuspäeva eel tuleb ja võtab endale enda punktis vajaminevad prügikotid. Tema haldab oma punkti koristus ning seda, et kõik sujus päeva jooksul plaanipäraselt.

Koristajal pole muud muret, kui tulla hommikul õigeks ajaks kohale, kuulata tähelepanelikult talgujuhi instruksioone, pida kinni ohutusreeglitest, nautida mõnusat koristuspäeva ja näidata maailmale, mida iga inimene oma kodukohas tegelikult ära suudab teha. Koristama tulles võta kaasa töö tegemise vahendid, joogivesi ning suupisted, et päeva jooksul ära ei nõrkeks.

Rohkem infot www.maailmakoristus.ee ja www.letsdoitworld.org. Tule teeme kingituse Eestile 100. sünnipäevaks – jätame tulevatele põlvkondadele võimaluse nautida ilusa Eestimaa rikkumata loodust! •

Maailmas ainulaadne eluvorm: nahkhiired

SIGNE VALDMANN

Loodusteadlane Matti Masing on Jägalas käinud nahkhiiri vaatlemas erinevatel aegadel, ka juulis ning augustis viibis ta uurimistöid tehes taas Jägala kandis ning kasutas võimalust, et uurida nahkhiirte eluviise ja nende uurimisprotsessi kohta lähemalt.

Kaua te olete Jägalas juba nahkhiiri uurinud ja kuidas see tööprotsess üldse välja näeb?

Jägalas olen nahkhiiri vaadelnud erinevatel aegadel. Esimaskordsest 2002. a suvel, kui käisin seal koos nahkhiire-eksperdi Lauri Lutsariga Harjumaa nahkhiireprojekti välitöödel. Toona leidsime vist nelja liiki nahkhiiri: põhja-nahkhiir, pargi-nahkhiir, käabus-nahkhiir ja veelendlane. Tegime siis vaatlusi vaid mõne tunni jooksul ühel ööl, Jägala jõe kallastel ning jõe astangu juures.

Mullu telliti Lauri Lutsarilt nahkhiirte uuring Jägalas ja ta leidis seal suveperioodil lendamas viit liiki nahkhiiri, samuti veelendlane (Myotis daubentonii) suure suvekooloonia. Tänavu mais ja juunis olin väljas 11 ööd ning siis leidsin kaheksa liiki, mis on rohkem kui pool Eestis teada olevate nahkhiireliikide üldarvust (14). Siis sai mulle selgeks, et Jägala jõe äärne piirkond on nahkhiirte tähtis elupaik Eestis. Augusti algul olen juurde leidnud veelgi liike, nüüdseks on neid kokku juba kümme. Neist neli liiki (põhja-nahkhiir, pargi-nahkhiir, veelendlane ja pruun-suurkõrv) on Eestis tavalised, ülejäänud aga paiguti levinud ja haruldased. Pooled nahkhiirtest on rändliigid, kes meil ei talvitu, tulevad siia maikuu, sünnitavad juunis järglased ja suve lõpus lendavad tagasi lõunamaale sooja. Paiksed liigid aga elavad meil aastaringi ning talvel võib neid leida maa-alustes ruumides talvitumas.

Leitud nahkhiired kannan kaardile ja nii saab inimestele nähtavaks, kus nahkhiired elavad ja mida nad oma eluks vajavad.

Et Jägala jõe piirkond on nahkhiirte tähtis suvine elupaik

Jägala jõe alamjooksu piirkond, Jägala joast alla ja ülesvoolu paar kilomeetrit on osutunud Eesti nahkhiirte tähtsaks elualaks, mille lahutamatuks osadeks on Jägala jõgi, Jõelähtme jõgi, jõgede paisjärv, tiigid, jõeäärsed metsad ja niidud, samuti inimese poolt loodud elupaigad, nagu hooned, kus nahkhiired ja nende suvekoolooniad sageli elavad. Teadaolevalt on see piirkond nahkhiirte üks paremaid suviseid elualasid Põhja-Eestis, kus on leitud koguni 10 liiki nahkhiiri.

Matti Masing ja nahkhiired

- Matti Masing on vabakutseline loodusteadlane ja väikeloomade uurija Eestis ja Euroopas. Nahkhiiri jt väikeloomi (mittelendavaid pisiimetajaid, linde, kahepaikseid, roomajaid, maismaalimuseid) on ta uurinud juba üle 40 aasta.
- Oma kogemusi annab ta edasi iga-aastastel avalikel nahkhiireõhtudel, kus peale ettekannet piirkonna nahkhiirtest järgneb tavaliselt ka nahkhiireöö, kus osalejad saavad näha ja kuulda oma kodu piirkonnas lendavaid nahkhiiri.
- Aastal 2015 ilmusid trükist Matti Masingu raamatud „Eesti nahkhiired“ ja „Bats of Estonia“, mis on esimesed taolised Eesti alal pärast viimast jääaega.
- Tänavu on juubeliaasta, ja juubeldamist on palju. Nahkhiired on osa Eesti loomastiku riiklikust seirest alates 1994. a. Detektor-uuringud eluslooduse riiklikus seires tähistavad 25. aastat. Masingu loodud teadusühing „Sicista Arenduskeskus“ tähistab 20. juubelit. Lisaks veel muidugi EV 100 ja Matti Masingu 65!

Pruun-suurkõrv (Plecotus auritus). Eestis metsa- ja pargiliik, elab ka Jägala jõe kallastel ning lendab Linnamäe paisjärve kohalgi.

kord olen leidnud öisel uuringul üles ka nahkhiirte koloonia päevase varjupaiga, kuid mitte sageli, selle ülesande jaoks on tänapäeval olemas muud uurimismeetodid.

Kuidas käib nahkhiirte puhul liigi määramine?

Viimased 25 aastat kasutan ultraheli-detektorit, mille abil leian öösel lendavaid nahkhiiri ja sageli määran ära ka nende liigi. Nahkhiirte häält olen õpinud mitmel pool Euroopas ja leidnud nende põhjal ka Eesti jaoks uusi liike.

Enne detektorite ajastut oli lendava nahkhiire liiki määrata raske, enamasti koguni võimatu. Nüüd on see oskajale aga suhteliselt lihtne. Lennu ajal kasutab nahkhiir ultrahelilokatsiooni, saates välja inimesele kuuldamatu heliimpulsi ja võttes vastu nende kajasid. Kui lendav nahkhiir möödub inimesest, kelle käes on ultraheli-detektor, siis kostub sealt heli, mille põhjal saab määrata liigi. Osa loomi saab häälte põhjal lii-

Matti Masing koos detektoriga D240x Rebalas nahkhiireuuringutel.

Foto erakogu

Tiigilendlane (Myotis dasycneme), Euroopas erilise kaitse all olev nahkhiireliik. Põhja-Eesti üks suuremaid suvekoolooniaid elab Linnamäe paisjärve piirkonnas.

Pügmee-nahkhiir (Pipistrellus pygmaeus), rändliik, on Eestis üks haruldasemaid nahkhiiri, Põhja-Eestis on teada vaid kolm leiukohta. Tänavu suvel leitud toitumas Jägala joast allavoolu.

Fotod Matti Masing

hal lennates. Need on veelendlane (Myotis daubentonii) ja Euroopas erilise kaitse all olev tiigilendlane (Myotis dasycneme). Mõlema liigi suvekoolooniad elavad ka Jägala jõe piirkonnas, toitudes jõgedel, paisjärvedel ja tiikidel.

Miks on nahkhiired üldse olulised? Nii oskab küsida vaid inimene, liik Homo sapiens! Nahkhiired on osa eluslooduse arengust. See on omapärane eluvorm, kelle taolist teist maailmas ei ole. Inimesed on elanud nahkhiirte kõrval ammu, enne inimest elasid nahkhiired siin planeedil juba 50 miljonit aastat! Loodetavasti see kooselu jätkub!

Kui oluline on Linnamäe piirkonna senisel kujul säilitamine nahkhiirte jaoks?

Nahkhiirte uuring Jägalas jõe alamjooksu piirkonnas jätkub. Oma tänavuse uuringu loodan lõpule viia septembris, kuid suvelõpu väga heitlikud ilmad seavad välitööle piiranguid. Püüan siiski saada hakkama, olen varunud oma töökalendrisse Jägala öid veel ohtralt!

Linnamäe paisjärv on Jägala jõe alamjooksu piirkonnas suurim siseveekogu ja niisuguse sobiv eeskätt avavee kohal toituvate liikidele, nagu veelendlane ja tiigilendlane. Tiigilendlase suvekooloonia säilimine on otse seotud Linnamäe paisjärvega, sest oma lennuviisi tõttu need loomad väikestel veekogudel toituda ei saa. Kuid Linnamäe piirkonnas välja kujunenud elupaikadega on kohastunud kõik teisedki piirkonnas elavad loomaliigid, sh inimene. Kui seal maastikku muuta, siis kannatavad nad kõik. •

Enne inimest elasid nahkhiired siin planeedil juba 50 miljonit aastat.

KUHU MINNA, september 2018 www.joelahmekultuur.ee

1. september	11.00	Neeme kool	Tarkusepäeva aktus	
1. september	12.00–18.00	Neeme rahvamaja	Orbitronide show koolimaja esisel platsil	Suurepärase võimalus katsetada erinevaid orbitroni tasakaalumasinaid. Nii suurtele kui väikestele, tasuta
3. september	9.00–9.30	Loo kooli aula	2.–4. klassi esimese koolikella aktus	
3. september	10.00–10.30	Loo kooli aula	5.–12. klassi esimese koolikella aktus	
3. september	11.00	Kostivere kool	Tarkusepäeva aktus	
3. september	12.00–13.00	Loo kooli aula	1. klasside esimese koolikella aktus	
6. september	12.00	Kostivere päevakeskus	Vanavanemate päeva tähistamine	Septembrikuu sünnipäevaliste õnnitlemine. Hooaja tegevuste arutamine
6. september	12.00	Loo kultuurikeskuse väike saal	Pihlakobara ümarlaud	
8. september	11.00	Kostivere külaplats	8. Kostivere sildade jooks 2018	Sind ootab teada-tuntud jooksurada. Tillujooks, noortejooks, põhidistants (ca 6 km) ja kepikõnd. Registreerimine ja lisainfo www.kostivere.ee . Korraldaja MTÜ Kostivere Spordiselts.
8. september	12.00	Jõelähtme rahvamaja	Jõelähtme rahvamaja 95	12.00 küladevaheline jalgpall, 14.00 klassijuhataja tund vilistlastele, 16.00 kontsert, 19.00 tantsuõhtu, Arlet Palmiste ja ansambel Boss. Päeval välitoitlustus, õhtusel peol avatud puhvet
15. september	12.00	Neeme kooli esine plats	Neeme sügislaot	Sügislaot ja kirbuturg. Meelelahutusprogramm. Info ja registreerimine müüjatele omapoolsaar@gmail.com , telefon 5843 7860
16. september	11.00	Loo, Pirita jõe ääres	Loo perepäev	Päästeameti Muuga komando ning Kaberneeme vabatahtlikud maa- ja merepäästjad tehnika ning tegevusega; Jõelähtme tehnikaspordiklubi; batuudid, etendus, võistlused, pidulaud sõpradelt
18. september	10.30	Loo kultuurikeskuse väike saal	Pihlakobara ansambli sünnipäevapidu	
21.–22. september	16.00	Jägala küla, Kahtlase talu laagriplats	MTÜ Siiliokas looduses hakkama saamise huviring, vanusele 12–18 aastat	Algus 21. septembril 16.00, lõpetamine 22. septembril 18.00. Sel korral veedame suurema osa ajast laagriplatsil, keskendudes eelkõige erinevatele võimalustele tule tegemisel (õppides uut ja kinnistades varasemaid teadmisi) ning looduses viibimiseks vajaliku varustuse kasutamisele. Osavõtt tasuta. Täpsem teave info@siiliokas.ee
21. september	20.00	Välja talu, Parasmäe küla	Suvelõpu välikino Välja talus	Kostivere mõisa filmiklubi hooaja avamine. Kinolinal auhinatud mõtlemapanev Inglise draamafilm „Õnnistatud maa“. Avatud välikohvik. Riietus vastavalt ilmale ja võta kaasa matkatool, piknikutekk vm istumisasutus. Kinopilet 4 eurot
22. september	11.00–14.00	Kostivere mõisahoo	Turg „Sügiseks Salve“	Tule osta, müü, vaheta või kingi lihtsalt ära sügise- ja talvekraami. Kauplemiseks sobivad aiasaadused, hoidised, metsaannid, küpsetised, sügislvised rõivad, talvevarustus jms. Kauplemine on kohatasuta ja eelregistreerimine ei ole vajalik
23. september	16.00	Jõelähtme rahvamaja	Lastedisko „Sügis käes“	Pilet 2 eurot. Avatud puhvet
26. september	19.00	Kostivere kultuurimõis	Mõisa Akadeemia. Külal Henn Karits	Võerdla küla juurtega mees kolonel Henn Karits räägib Eesti taasiseseisvumise eelsetel/aegsetel teemadel (fosfoorit, kaitseliidu ja rahvarinde loomine jms). Võerdla küla raamatu tutvustus, tutvustab raamatu autor Piret Pintman-Hellaste
27. september	14.00	Loo kultuurikeskuse väike saal	Pihlakobara sügispidu	

Iisraeli koor esitamas oma müstilist etendust.

Foto Tiia Olveti

Kontserdiküllastaja emotsioon

Kõlas kaunis saksa klassikaline koorimuusika noorte lauljate esituses. Lisaks natuke poppi ja särtsakaid liigutusi, mis tegi esituse publikule väga atraktiivseks. Noored lauljad Iisraelist olid kaasa toonud lausa müstilise etenduse, mida esitati spetsiaalsetes kostüümides ning lisaks valik juudi rahvamuusika arranžeringuid.

See oli ainukordne kontserdielamus meile kõigile! Loodame, et Kostivere mõisa saali akumuleerunud koorimuusika saab inspireerida meie endi koorilauljaid osalema ja kohtuma teiste kultuuridega järgmistel festivalidel.

Suur tänu Tiia Olvetile Maardu külast, kes meie külaliste eest hoolt kandis ja neile teejuhiks oli.

SILJA TRISBERG

Koorifestival Europa Cantat jõudis ka Jõelähtmesse

Europa Cantat on iga kolme aasta järel toimuv koorimuusika maailma kohtumiskoht ja üks olulisematest koorivaldkonna sündmustest. Festival sai alguse 1961. aastal Passaus Saksamaal ning on nüüdseks korraldatud 18 erinevas Euroopa linnas – ning aastal 2018 esmakordselt Tallinnas.

MEHIS VISKAR
Kostivere Kultuurimõis

See erakordne festival tõi 10-päevasele kooripeole kokku rohkem kui 4000 lauljat, dirigenti, heliloojat ja koorimänedžeri üle Euroopa ja mujaltki. Selleaastane festival oli järjekorras 20. ja kandis pealkirja „A Million Ways To Sing“ – miljon viisi laulmiseks, mis tõmbab paralleeli miljoni eestlasega, kellest igaühel on oma laul ja lugu. Festivali raames toimuvad koolitusteljed, kontserdid, seminarid dirigentidele ning ühislaulmised.

Festivaliprogrammi raames sai teoks ka 100 tasuta kontserdi üle Eesti. Üks neist jõudis Jõelähtme valda. Kostivere Kultuurimõisa andsid juuliku viimase päeval ühiskontserdi kaks fantastilist noortekoori – Ulmer Spatzeni lastekoor Saksamaalt ja Morani noortekoor Iisraelist.

Sakslased esitasid põneva ja osavalt säilitatud seinast seinaga klassikast (Bach, Mozart), Euroopa nüüdismuusikast kunni rahvalauludeni ja kergema muusikani (Bernstein) välja. Noored laulsid hästi, olid rõõmsad ja avatud, kuid säilitasid siiski neile omase veidi klassikalise esinemishoiaku.

Iisraeli noortekoori esituses kõlasisid nende rahvuslikud emakeelsed lood ja laulud. Iga pala oli erineva liikumisega koreograafiliselt lavastatud kui muusikaline etendus, millest osades kasutusel kostüümid ja rahvuspildid.

Olles ise põnnist peale koorilaulja ning osalenud erinevatel koorifestivalidel mitmel pool ilmas, polnud minu silmad sellist erakordset esitust veel näinudki. Kuulama tulnud kahjuks küll napiarvilise publiku reageering oli juubeldav ja kindlasti jääb see elamus kõigile kauaks meelde.

Europa Cantat 2018 teemad olid: „Laulame koos – muudame maailma“, „Muusika ühendab kultuure ja põlvkondi“, „Uue aja laulud“.

Lauritsapäev Pranglil

2018. aasta 10. augustil sõitis paat Helge Jõelähtme õpetaja ja saatjatega Prangli saarele. Oli sulnis suvehommik ja saare kiriku 170. aastapäev.

KÜLVI KUUSK
Rannarahva muuseum

Kabeli nimipühak Laurentiuse mälestuspäev on olnud läbi aegade Prangli suurim püha, mil saarel käis Jõelähtme kirikuõpetaja. 1890. aastal sõitis koos õpetaja Loppenowega kohale ka väike Elfriede Lender, kes kirjutab sellest oma mälestustes: „Kui saare elanikud nägid õpetaja paati lähenemas, tervitasid nad teda paukudega hülgüküttimise püssidest. Õpetaja seis paadi ninas ja salu teeris vastu vanaaegse kaheraudse ratsapüstoliga, vahepeal püstoli laadimiseks paadi põhja kükitades.“

Saare kabeliga seondub terve peatükk kohaliku kultuurilugu. Legendi kohaselt olid ehitajateks merehädast pääsenud hülgükütid. See 500 aasta tagune kabel kuulus Läänemere kalakabelite hulka, kus hoiti hõbedast votiivkala, mis olevat mõjutanud kalasaaki. Kabelid olid kerged puitehitised ega pidanud pikalt vastu, ja nii on praegune kabelihoone saarel juba neljas. Jõelähtme õpetaja Gustav Schüdlöffel kogus ehitusteks 19 aastat raha, palgid toodi purjepaatidega Soomest Pirtti saarelt ja lauritsapäeval 1848 õnnistati pühakoda sisse.

Nüüd kogunes rahvas taas kirikusse. Teenisid õpetaja Margus Kirja ja diakon Herki Talen, vendade Johansonide ansambel laulis ja andis kontserdi. Tasutud sai ka vana auvõlg: avati August Luusmanni hauasammas. Luusmann (1885–1933) oli Aksi saarelt pärit fotograaf ja muusikamees, kes tutvustas Põhja-Eesti väikesaari

Rukkimaarjapäeva eel toimusid taas Jõelähtme kihelkonnapäevad

Esimene päev sellest möödus Prangli saarel. Tähistati Jõelähtme koguduse õpetaja Schüdlöffeli eestvedamisel valminud Laurentiuse kabeli 170. aastapäeva ja paigaldati August Luusmanni mälestuskivi. Päeva lõpetasid Johansonide ja Krista Citra Joonase lood ja laulud. Laupäevaks, 11. augustiks avati heategevuslik Mantelkorstna kohvik. Kohviku tulud lähevad kiriku kõige vanema lühtri restaureerimiseks, mille kinkisid kirikule Saunja küla Lambapea talu lapsed oma isa mälestuseks. Õhtu jätkus Sakarias Jaan Leppiku ja Urmas Nageli muusikaliste mõtisklustega Jõelähtme kirikus. Traditsioonilise jumalateenistuse ja ühise koosviibimisega kiriklas said selle aasta kihelkonnapäevad ka lõpetatud. PIRET PINTMAN-HELLASTE

laiemale avalikkusele. Nüüd sai kohaliku suurmehe matusepaik Rannarahva muuseumi ja Viimsi valla kaasabil väärikalt tähistatud.

Saare ilm on heitlik ja ärasõidul oli hommikune leitsak asendunud tormituulega. Valge kabel seis aga ikka kindlalt oma kohal – nii nagu 1920. aastal kirjutas Prangli kooliõpetaja Mihkel Neumann: Üks väike kirik saarel On mere kalda peal

Ju mitmed aastakümned See kirik seisab seal. Ta seinad lagunemas Torn viltu vajumas Ja palvetajaid temas Aeg palju vähendas. Ta siiski pühakoda Mis trööstib õnnetuid Ta kellahelin kutsub Ka kokku kõiki meid. Kui merelt maru kohin Teeb hirmuvarinat Ses pühas kojat tohin Ma kiita Jumalat. •

Kehra piiril üürile anda erineva suurusega pinnad 50–600 m², kokku 4000 m². Kontakt info@valsiniidu.ee. tel 502 1518

Fotopisikuga nakatunud Airi Leonidov

SIGNÉ VALDMANN

Airi ise ütleb, et alustas pildistamist lihtsalt sisemisest tungist ja pildistas kõike, mis kuidagi pilku köitis. Üles kasvanud Neeme külas, võimaldas mereäärne keskkond aasta läbi erilisel pilte teha.

Tolleaegsed võimalused olid muidugi teised, filmilindile pildistamine venitas õppimisprotsessi väga pikaks: kui film sai täis pildistatud ja ilmutatud, alles siis nägid tulemust ja said analüüsida, mida teisiti teha. Samuti seadis rahakott piirid ette, filmile mahtus piiratud arv kaadreid ning ilmutamiskulu peale selle. Praegune digiajastu võimaldab oma vigadest õppida kohe ja kaadreid võib plöksida piiramatult. Kui lõpuks avanes võimalus filmilindiga kaamera digikaamera vastu vahetada, suurenes Airi vaimustus veelgi, sai julgelt katsetada ja proovida ning seeläbi õppida.

Võib julgelt öelda, et ilma kaamerata Airit naljalt ringi liikumas ei näe. Sõpradele-sugulastele külla minnes on tal kaamera alati kaasas ja nüüd ollakse sellega juba nii harjunud, et keegi ei märkagi, kui ta pilti teeb. Varem tuli ikka ette, et kaamerat nähes tõmbasid inimesed kohe krampi ja hakkasid pabistama, et ei näe piisavalt head välja pildistamise jaoks. „Tihti on inimesed palju kriitilisemad sellel hetkel, kui pildistatakse, hiljem tagasi vaadates aga ei näe enam neid asju, mis pildistamise hetkel võib-olla häirisid. Olen öelnud sõpradele, et ärge muretsege, ma ei näitagi neid pilte teile kohe praegu, vaid alles aastate pärast. Siis on kriitikameel kadunud ja pilti vaadatakse hoopis teise emotsiooniga,” selgitab Airi.

Fotosessioonidel püüab ta tabada ka poseerimise vahepealseid hetki. Tihtipeale ongi kõige õnnestunumad kaadrid just need, mis on tabatud ootamatutel hetkedel, näiteks kui ema lohutab nutvat last või on lapsed niisama mänguhoos.

Avastas tänavafotograafia

Mingit kindlat lemmikžanri pole Airil varem olnud, aga süda on alati kiskunud rohkem naturaalsuse poole, kujutada

Fotograafia on Airi Leonidovile huvi pakkunud juba lapsepõlvest alates, see on tal mingit moodi lausa veres, sest suuremal või vähemal määral on fotohuvilisi kogu suguvõsas. Airi meenutab oma lapsepõlvest saadud kogemust, kus isa ja vend koduses pimikus pilte ilmutasid. Selles, kui pilt paberile ilmus, oli midagi müstilist.

elu oma loomulikus olekus, seda kuidagi ilustamata või kunstlikult sättimata. Fotoreportaažid on huvi pakkunud juba pikemat aega, viimase paari aastaga on Airi aga enda jaoks avastanud dokumentalistika valdkonda kuuluva tänavafotograafia. Eestis on see veel üsna lapsekingades. Tänavafotograafia ajalugu ulatub aga juba väga kaugesse aegadesse, moodustades lausa omaette filosoofia, mis pakub ka väga olulist ajaloolist väärtust.

„Kui ma tänavafotograafia alustasin, siis läksin pildistama ikka kõige käidavasse kohta, näiteks Tallinna vanalinn. Aga et meie vanalinn on üsna väike, sai inspiratsioon varsti otsa ja tuli suunduda uusi paiku otsima. Tundsin vajadust oma mõtteid ja pilte ka teistega jagada ning lõin Facebooki tänavafotograafia grupi, kus tänaseks liikmeid juba üle tuhande. Grupiliikmetega oleme korraldanud ühisildistamisi Tallinnas erinevates paikades ja sel suvel sai ka üks fotojalutus läbi viidud Pärnus. Tänaval kinnipüütud hetked on minu jaoks põnevad, sest kui pildile saab

püütud õige hetk, hakkab see pilt lugu jutustama. Tänavafoto on oluline ajalooline dokument, sest linn on ju kogu aeg muutumises, inimene on ajas kaduv, maha jääb materjal, mida on tulevastel põlvadel huvitav vaadata,” valgustab Airi oma huvi tänavafotograafia vastu.

Tihti ollakse eksiarvamuse, et tänavafotograafia on üksnes linnamele jäädvustamine, kuid tegelikult on see palju laiem mõiste. Tänavafotograafia on ümbritseva eluolu pildistamine avalikus ruumis ja sinna alla mahuvad näiteks ka pildid avalikus rannas ja külatänaval. Loomisel on Eesti tänavafotograafia MTÜ, mille kaudu tõsta inimeste teadlikkust, kui oluline on sellise lihtsa igapäeva elu kvaliteetne jäädvustamine.

Airi sõnul on Eesti inimene küllaltki tundlik avalikus ruumis pildistamise suhtes, näiteks paljudes välisriikides suhtutakse sellesse oluliselt vabamalt. Avalikus ruumis pildistamine pole keelatud, küll aga kehtib reegel, et peab austama inimeste soove, kes pildile jääda võivad. Otseselt luba küsima ei pea, aga kui inimene näeb, et

teha pilti ja selleks vastu-meelsust üles ei näita, võibki seda tõlgendada loana. Loomulikult ei tohiks kunagi avaldada pilti, mis paneb inimese kuidagi piinlikku või ebamugavasse olukorda, samuti ei tohiks pilti teha varjatult.

Talle endale meeldib tänavafotograafia just seetõttu, et see pakub suurt väljakutset end pidevalt proovile panna: „Tänavafotograafia annab palju teistsugusemat nurka ka sessioonidele ja ürituste pildistamisele. Õpid erinevaid nurkasid ja erinevaid momente märkama. On tohutult väljakutsuv luua pildistamisel kompositsioon, kus sa ise ei saa midagi muuta ega kuidagi sekkuda. Pilt sõltub suuresti sellest, kuidas fotograaf oskab keskkonda tajuda ja näha.”

Eesti mastaabis sellega muidugi elatist ei teeni ja see on suuresti vaid eneseteostuse ja missioonitunde küsimus. Mujal maailmas on aga päris mitmeid fotograafe, kes sellega elatist teenivad: korraldavad töötube, annavad raamatuid välja ja müüvad pilte. Meil aga tuleb ka kõik näituste kulud fotograafil endal kanda. Küll aga on näha, et vaikselt liigub juba ka Eestis huvi fotokunsti soetamise vastu tõusvas joones.

Praegu on Eesti Fotomuuseumi trepigeriis Airi näitus Eestis pildistatud tänavafotograafiast, peatselt tuleb näitus ka Itaalias tehtud pildidest.

Oluline roll ajaloo jäädvustamisel

„Inimesed ei teadvusta endale, et pildil on palju sügavam mõte kui lihtsalt sind seal tänaval jäädvustada, sa oled osa ajaloost. Näiteks kui praegu kuskil jagatakse pildimaterjali 80–90ndatest, oskavad kõik selle väärtust hinnata ja õhkavad nostalgiliselt. Keegi ei tule selle peale, et uurida, kas inimeselt ikka luba küsiti,” räägib Airi. Ega talle endalegi ei meeldinud väga pikka aega pildile jääda, selle harjumuse sai ta aga lõpuks tänu erinevatele koolitustele, kus osalenud on: „Fotograafide hulgas pead olema üksteisele modelliks, meeldib see sulle või ei”.

Airi on ka arvamusel, et ei peaks niipalju sekkuma hetkel olevatesse, justkui pildile mitesobivatesse asjadesse, sest hiljem räägivad need loo sellest ajast, loovad reaalse pildi. Ta meenutab naerdes: „Näiteks kui tahan emast koduses miljööös pilti teha, hakkab ta kohe muretsema, et las ma ikka koristan enne laua ära või kammin juuksed korda.” On oluline olla ajahetkes ja mitte üleliia kriitiline.

Airi peab ennast traditsioonilise fotograafia austajaks ja väärtustab oskust tajuda valgust ning teha kompositsioonitöö juba aparaadis. Muidugi on hiljem programmide abil võimalik pildile lisada ja pildilt kustutada põhimõtteliselt kõike, aga see on väga ajamahukas tegemine.

Väikesed korrektuurid käivad muidugi asja juurde: näiteks portreepildidel hammaste valgendamine ja naha silumine mingis osas, sest kvaliteetne kaamera toob detailid väga kontrastselt välja.

Pidev enesearendamine

Et mingil alal tõeliselt profiks saada, jääb ainuüksi koolitustest väheks. Vaja on ka väga palju praktikat, sest ainult läbi isikliku kogemuse õpitakse kõige enam. Airi tegeleb pildistamisega oma põhitöö kõrvalt ja on fotograafiasse suhtunud algest peale kui väljakutsesse. „Isegi kui tunnen, et enam ei jaks, sunnin end ikkagi pildistama. Õpiprotsessis olen püüdnud seada ennast olukorda, kus ongi keeruline pildistada, et ei löö käega ja ei pane kaamerat käest. Panen end meelega proovile: näiteks kas saan ka kehvast valgusest hea pildi kätte,” räägib Airi. Kuigi erialalt on Airi hoopis majandussuuna inimene ning igapäevatöö fotograafiavaldkonnast sootuks midagi muud, leiab ta siiski jooksvalt aega ka erinevateks täiendkoolitusteks. Viimane suurem koolitus oli näiteks aastane fotograafia täiendõppekursus Eesti Kunstiakadeemias.

Ka tänaval pildistamine on pidev oskuste lihvimine ja on oluline teha seda järjepidevalt, sest kui tekivad pikad pausid, kasvab ka ebakindlus. Näiteks valguse tajumine tuleb vaid läbi kogemuse ja tööprotsessi, seda raamatutest ei õpi.

Kui fotograafiat tõsiselt võtta, siis on see üsna kulukas hobi, sest esiteks on juba varustus väga kallis, teiseks maksavad erinevad töötalusprogrammid ja enesetäiendamised kursustel. Airi sõnul moodustavad mitetasustatud ja tasustatud pildistamine terviku, esimene on enda arengu pärast ja see toetab seda, mida teed raha eest: eesmärgiks järjest paremaks fotograafiks. Seega võib öelda, et kõik, mis hobiga teenitud, läheb ka ringiga hobisse tagasi. Enesetäiendamine on seegi, kui saad maailmas ringi reisida ja tänavafotograafiat harrastada.

Airi on palju käinud pildistamas ka koduküla üritusi ning koolide-lasteaedade pidusid, kerge töö see pole, sest ajalisel on need pikad ja nonstop pildistamised, hilisem piltide sorteerimine ja fototöötlus veel sinna juurde. Aga seegi on Airi jaoks väljakutse, millega toime tules on hiljem hea tunne!

Airilt on võimalik tellida nii fotoalast koolitust kui ka fototeenust Jõelähtme vallas ja Tallinna ümbruses (perefotod, portreefotod, sünnipäevad, üritused), kirjuta airi_@hotmail.com või helista 5661 3904. FB: fotograaf Airi Leon). Kui aga tekkis huvi tänavafotograafiast rohkem teada saada, võib samuti Airiga julgelt kontakti võtta. •

Hetk enne tänavafotograafide ühisildistamist, Airi teeb teemasse sissejuhatust.

Foto erakogu

Pärnamäe tee ja Narva mnt ristmiku rekonstrueerimistööd on lõppenud

Suure liikluskoormuse all olnud Pärnamäe tee ja Narva maantee ristmikku (tipptunnil ületab seda 2100–2400 sõidukit tunnis) asuti rekonstrueerima tänavu aprillis, eesmärgiks leevendada ummikuid ja suurendada liiklusohutust.

Vallavanem Andrus Umbo-

ja sõnul oli see ristmik ohtlik mitte vaid autodega liiklejaile vaid ka jalakäijatele ning Iru küla inimesed on selle rekonstrueerimise nimel vaeva näinud ning probleemi tõstatanud juba aastakümneid.

Rekonstrueerimistööde lepingujärgne valmimistähtaeg

oli 30. august, ent tänu sobivatele ilmaoludele valmisid teetööd kavandatud tähtajast varem ning alates 25. juulist avati ristmik tavalisliikluseks.

Rekonstrueerimistööde käigus rajati pöörderidadega foorjuhitud ristmik, mis rahustab piirkonna liikluskeskonda,

tõstab liiklusohutust ning suurendab ristmiku läbilaskevõimet.

Lisaks rajati tänavale sajuveekanalatsioon ning jalakäijate ülekäiguradadele erivalgustus.

Tänavale rajati LED-tehnoloogial põhinev tänavavalgus-

tus ning puuduolevates lõikudes kõnnitee. Vaegnäijate liikumise hõlbustamiseks paigaldati ülekäiguradadele braikivid (spetsiaalne plaat vaegnäijate hoiatamiseks).

Ristmiku ümberehitamistöödeks korraldati riigihange, mille lõplikuks maksumuseks

on 975 000 eurot. Rekonstrueerimistööde rahastamise ja ehitustööde teostamiseks koostöölepe kohaselt tasus Tallinna linn 50 protsenti, Maardu linn 20 protsenti, Viimsi vald 20 protsenti ja Jõelähtme vald 10 protsenti ehitustööde maksumusest. •

Välja talu Parasmäel – elu lambakasva

Välja talu (OÜ Utti) Parasmäe külas alustas lamaste pidamisega umbes kuus aastat tagasi, kui majapidamisse võeti esimesed kümme lammast. Nüüdseks on kari kasvanud umbes 230 lambani, taluperre on lisandunud ka kolm borderkollitõugu koera ja üks kukk koos kahe seltsidaamiga. Selle kirju seltskonna igapäevaelu korraldavad perenaine Pille Pappel ja tubli sulane Mika Orava.

SIGNE VALDMANN

Näpuvahelt leivakuivikuid nosivad lambad koos talledega mõjuvad romantilise taluüldisena, aga vaid vähesed teavad, milline on ühe talu igapäevaelu tegelikult ning milliste raskustega tuleb rõõmude kõrval silmitsi seista.

Rõõm on siis, kui sünnivad uued talled, samas on poegimisperiood kõige raskem aeg pererahvale üldse, sest kogu aeg tuleb valmis olla ootamusteks: ööpäevas sünnib 6–7 talle, mõni sünnib valepidi ja poegimine seetõttu väga keerukas või kaksiktallede puhul hülgab ema ühe talle ja teist tuleb elus hoidmiseks iga kahe tunni tagant lutitama hakata.

Rõõm on seegi, kui kari on hästi söönud ja joonud ning tervisehädad ei kimbuta, sest loomaarste siinkandis käepärast pole ja teenus on ka üsna kulukas.

Perenaine Pille, kelle vana-vanematele Välja talu kunagi kuulus, on tegelikult õppinud tekstiilikunsti ja töötanud pea 20 aastat Tallinna Kaubamajas väljapaneku spetsialistina, nüüd aga pühendub jälle südamelehedasele tekstiilile. Valminud on juba esimesed Pille kavandatud ja Välja talu lambavillasest lõngast kootud sallid ja pleedid. Tööd ja vaeva kulub ühe pleedi valmistamiseks palju: kõigepealt pügab pügaja villa, seejärel Pille sorteerib ja puhastab ning teeb villapesu. Vill viiakse Raasiku villaveskisse, kus see kedratatakse lõngaks ning edasi kootakse käsitsi kangastelgedel salliks. Viimasena teeb veel Pille lõppviimistlust ning keerab käsitsi narmad.

Lambakasvatuse põhitööd on Pille aga omandanud nii ise õppides, teiste kasvatajatega nõu pidades kui ka erinevatel koolitustel ja infopäevadel.

100% kodumaine

Pille elukaaslane Mika Orava, kes end tagasihoidlikult sulaseks nimetab, on oma südameasjaks võtnud lambalihatoote arendamise. Iga retsept on hoolikalt läbi mõeldud, pikalt katsetatud kõikvõimalikke maitseüansse ja leitud see kõige õigem. Välja talu tootevalikus on lamba suitsuvorst, kahe erineva maitsega lamba grillvorstid, suitsutatud lamba tagukints ja sinep. Tootevalikut on aga plaanis täiendada ja maitsetestid käivad juba ka vinnutatud lambaliha ja purgisuppide (et

väärtuslikud raguukondid raisku ei läheks) retseptide täiustamisega.

Pille selgitab, et lambaid peetakse eelkõige villa eesmärgil ja suund on Kihnu maalambale, sest neil on hea vill. Umbes 75% karjast moodustab tume lammast ning sellest ka tootevalikus olevad kolm naturaalselt lõngatooni: „Anu Raua valge” (sest viimased valged lambad tulid Anu Raua karjast), „Ulvari hall” (Ulvar on Aseri mees, kellelt osteti esimesed 10 lammast ja kõik olid tumedad) ning kolmas toon on „Edgari tume” (karja põhijäär, kes on must). Põhimõte on seegi, et hoida kõik protsessid eestimaises: Kihnu lammast, Raasikul lõngaks tehtud ja hiljem kodumaal salliks kootud, lambanahad Jõgeval pargitud, lihatooteid Adaveres valmistatud.

Paraku kipub praegu olema sedasi, et kodumaisest lambatootangust ei jää suurt midagi järele. Mika toob näiteks mõned Eestis kodumaise tootangu pähe müüvad populaarsed villatooted, nt kampsunid: „Mis on neis veel eestimaist? Vill on pärit Uus-Meremaalt, pestud Hiinas ja kootud auto-maattelgedel Soomes”.

Kodumaise liini hoidmine on muidugi keeruline, sest vastavale alale spetsialiseerunud ettevõtteid jääb Eestis järjest vähemaks või pole üldse. Suur mure on näiteks loomade tapale viimise, liinid on pikad ja väikesed kogused, näiteks 20 lammast, ei taheta vahele võtta. Seetõttu müüvad mõned lambakasvatavad oma lambaid ka elusloomana Hollandisse. Välja talu lambad lähevad Kehtnasse tapamajja, seegi protseduur ja liha käitlemine on äärmiselt olulised, et vältida n-ö kasuka maitset lihal.

„Ütlen küll kogu aeg, et me ei pane kasukat vorsti sisse, vaid müüme nahad eraldi,” naerab Mika ja selgitab, et eestlane pole lihtsalt lambalihaga veel väga harjunud.

Vill, muide, on Euroopa Liidu direktiivide järgi defineeritud kui ametlikult ohtlik jääde, mis on loomasaaduste kõrvalprodukt. Kõrged keskkonnanõuded on tinginud selle, et Eestis puudub villapesu teenus ning näiteks Euroopast saadetakse villa suurte konteineritega Hiina pessu.

Iga kiud kasutusse

Et lambakasvatusega ära elada, tuleb oskuslikult majandada. See aga tähendab seda, et

Välja talu pererahvas oma lemmikutega.

Pille Pappeli näitus „Villa Voldemari linad ja villad” Kostivere Kultuurimõisas.

Foto Signe Valdmann

iga villa- ja lihakiud tuleb lambast ära kasutada ning lõviosa tööstest tuleb endal ära teha. Ja mõne tööga on sedasi, et isegi kui tahaks, polegi seda teenuse võimalik tellida, näiteks villapesu. See on Pille lambafitness, nagu ta seda naerdes kutsub. Füüsiliselt on tegemist vägagi raske tööga: vill pannakse suurde veevanni ligunema, siis

tõstetakse restidele kuivama, pestakse survepesuriga üle, loputatakse ning jälle restidele kuivama.

Ühelt lambalt saab keskmiselt 4 kg pesemata villa aastas. Pügatakse kaks korda aastas: kevadel, enne karjamaale mineku perioodi algust, ning sügisel, vahetult enne lauta mineku perioodi algust. Pügamine on vä-

ga raske töö ja ega häid pügajaid Eestis väga palju ei ole. „On tohutult oluline, et vill on võetud tervikuna, muidu jäävad villakiud liiga lühikeseks ning kukuvad kraasmasinast välja ja lähevad raisku,” selgitab Mika.

Villa sorteerimine on samuti suur töö: jalgadel ja kõhu all on nii lühikesed villakiud, et sellest lõnga ei saa, seega tuleb

eraldada seljalt ja külgedelt püगतud vill.

Kui vill on püगतud, sorteeritud ja pestud, viiakse see Raasiku villaveskisse, kus tehaksegi villast lõng. Iga kogusega muidugi jutule ei pääse, kokku tuleb leppida miinimumkogused, näiteks Välja talu vill läheb lõngaketramiseks alles siis, kui ühte tooni villa on kogunenud 100 kg.

Need lambad, kelle eluring on täis saanud, viiakse Kehtnasse tapamajja, sealt saadud nahad lähevad omakorda Jõgevale parkimiseks ning liha Adaverre, kus siis juba oma retseptide põhjal neist valmistooted tehakse.

Uttele eluiga on Välja talus keskelt läbi 7–8 aastat, jäärudel 1–2 aastat. Eaka lamba peamine mure on hambad: mälumisepind on nii ära kulunud, et heina söömine on välistatud, pehme toiduga ei jaksa aga keegi neid loomuliku elu lõpuni toita. Pille tunnistab, et mõned erilised lemmikud karjas siiski on, keda tapale viimine ei ohusta ja kes elavad talus oma elupäevade lõpuni.

„Eks see lambakasvatuse ole pigem elustiil, Äripäeva edetabelisse sellega ei pääse,” nendib Mika naerdes. Riiklikud toetus on ka suureks abiks, ilma nendeta ei veaks kuidagi välja.

tuustalus

Foto Meeli Küttim

Kogukond aitab

Kõige värskem ja suurim rõõm ning ühtlasi tänutunne tabas pererahvast alles hiljaaegu: silmitsi seisti tõeliselt suure murega – põuaperiood on loopealseid karjamaade heina lootusetult ära kõrvetanud. Kui muidu on paepeasel kasvav hein ca 40 cm, siis sel suvel vaevu 20 cm ja seegi täiesti ära kõrbunud. Ehkki karjamaid on kokku 24 hektari jagu, tuli tunnistada olukorda, et lammaste toit on varsti otsakorral. Rasket olukorda mõistsid ümberkaudsed põllumehed, kes peale heinategu lubasid oma ädala peal lambaid karjata. Samuti pakusid ka teised kohalikud oma karjamaid, mis muidu söötis seisavad.

„Kuna asume Rebala kaitsealal, on lammastel tähtis roll ka kaitsealade korrashoidmisel: karjamaad olid tasapisi võssa

Ühelt lambalt saab keskmiselt 4 kg pesemata villa aastas.

Kommentaari

LY RENTER

Muinsuskaitseameti Harjumaa vaneminspektor

Rebala muinsuskaitseala eesmärk on sõnastatud Rebala muinsuskaitseala põhimääruses: muinsuskaitseala üks eesmärk on tagada looduse ja inimese koosteguvuse tulemusena kujunenud kultuurimaastiku – ajalooliselt väljakujunenud asustusstruktuuriga põllumajandusmaastiku – terviklik säilimine. Muinsuskaitsealal on olulised kõik maastiku osad: külad, ehitised, krundid, kõlvikud ja nende ajaloolised piirid, kultuurimälestised ning loodusobjektid, samuti muinsuskaitsealal avanevad kaug- ja sisevaated. Muinsuskaitseala eesmärgi saavutamisel juhendatakse järgmistest põhimõtetest:

- Eesti põhjarannikul asuva ainulaadse, suure teadus- ning kultuuriväärtusega ajaloolise põllumajandusmaastiku, avatud maastiku ja seda kujundavate elementide säilitamine;
- maaviljeluse ajaloos aastatuhandete jooksul toimunud arengu eksponeerimine ning võimaluste säilitamine ja loomine kultuuri- ning loodusjärgi kompleksseks ja süstemaatiliseks põllumajandusajalooliseks, arheoloogiliseks, etnoloogiliseks ning loodusteaduslikuks uurimiseks;
- kultuurikihis muistse asustuse ja inimtegevuse kohta leiduva teabe ning vanema asustuse säilinud fragmentide säilitamine ja eksponeerimine Eesti suurima arheoloogiamälestiste tihedusega piirkonnas;
- muinsuskaitseala ajalooliselt väljakujunenud maastikuilme ja -struktuuri ning selle paiknevate kultuuriväärtuslike ehitiste ja neile omase keskkonna säilitamine, uurimine ning korrastamine;
- kohaliku eripärase paearhitektuuri, kohalike ehitusmaterjalide ja -laadi säilitamine ja korrastamine traditsioonilise asustuspildi osana, sealjuures ehitusajalooliselt väärtusetute ja ajaloolise keskkonda sobimatute ehitiste ja muude objektide püstitamise vältimine või nende lammutamine.

Jõelähtme üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused koostati muinsuskaitseala ja selle kaitsevööndi ala säilitamise ja vaadeldavuse tagamiseks. Eesmärgiks on maastiku avatuse säilitamine.

Kogu Rebala muinsuskaitseala paikneb suures ulatuses tasasel loopealsel, mida on sajandeid kasutatud põllumajandusliku maana, käesoleval ajal on karjatamise ja põllupidamise osa küldes vähenenud või kadunud üleüldse. Muinsuskaitse eritingimused näevad ette säilitada maastiku avatus, söötis põldudel ja karjamaadel takistada võsastumist. Loomapidamine on üks viis, kuidas võsastumist takistada ning säilitada avatud maastik.

kasvamas ja kiviaiad ei paistnud enam välja. Lambad aitavad neid loopealseid korras hoida,” selgitab Mika vastastikku kasuliku koostööd ning on koos Pilliga kogukonna vastutulelikuse ja abi eest südamest tänulikud.

Põuaperiood on tinginud veel teisegi mure: kuna puurkaevu pole, siis kimbutab ka joogiveepuudus. Korra on kaev juba tühjaks saanud, õnneks saadi abi Kostivere päästekomandolt, kes töid suure paakautoga kaevu vett juurde. Pererahvas ise on veega nii kokkuhoidlik kui vähegi võimalik, peasi vaid, et 230 looma janusse ei jääks.

Muredest rääkides on üsna ootamatu probleemina üles kerkinud ka rongaprobleem. Siinkandis huntide rüüsteretki pelgama ei pea, küll aga kimbutavad juba teist aastat järjest rongad. Väsimatute raisakotkastena passivad nad karjamaal lammaste ümbruses, ning kui mõni neist mingil põhjusel pikemalt maha lamama jääma, on rongad kohe kallal: kisuvad kõhud lõhki ja nokivad silmad välja.

Eriti hull lugu on siis, kui mõni lammas karjamaal poegima hakkab, siis on ohus nii vastsündinud tall kui ka utt ise. Sel aastal on probleem lausa nii suur (juba kaheksa lammast on langenud ronkade saagiks), et pererahvas hankis keskkonnaministeriumist loa ronkade kütamiseks. Kütamisega peaks tegelema kohalik jahiselt, paraku pole paari kuu jooksul

Kostivere jahiselt veel abi saadud.

Avatud talude päev

Välja talu osales ka sel aastal üle-eestilisel avatud talude päeval ning neid külastas 22. juulil ligikaudu 1200 inimest. Kohapeal pakuti süüa: loomulikult lamba grillvorsti, lambasuppi ja oma talu sinepit. 10 liitrit suppi kadus kiirelt ning sinep müüdi ära viimse purgini, see andis veelkord kinnitust, et tootarendusega tasub jätkata.

Mika peab talupäevade ideed geniaalseks, ent pahan-dab natuke maaeluministeriumi pressiteate peale, mis räägib põhikorraldajana vaid maaeluministeriumist. Tegelikuses on talupäevade korraldamine puhtalt iga talu vabatahtlik töö, vaev ja initsiatiiv. Ainus toetus taludele ministeriumi poolt on infoportaal, kaks silti tee äärde, 10 õhupalli ning 50 m linti. Ühele talule tähendab see aga tohutut ettevalmistust ja kulusid. Välja talu eesmärk on olnud alati hoida kõik tegevused külastajale tasuta, raha eest on vaid söök ja jook.

Mika arvates võiksid talupäevad olla ka ideaalne keskkond kohaliku paikkonna tutvustamiseks ja külainfo jagamiseks.

„Maaeluministeriumi kiituseks peab küll aga ütleva, et kõikvõimalikud koolitused on neil väga hästi organiseeritud. Info on hästi kättesaadav, ole vaid ise aktiivne ja tunne huvi,” ei ole pererahvas ka kiitusega kitsi. •

Jõelähtme hariduselu 330

Tähistamaks 1687/1688. a alanud hariduse andmist Jõelähtme vallas, avaldame Kostivere Kooli õpetaja Irja Kingsepa koostatud kolmanda loo kohaliku hariduselu ajaloo kohta. Esimene lugu ilmus Jõelähtme vallalehes nr 242 (august 2017) ja teine lugu nr 244 (oktoober 2017).

Ülevaates 19. sajandi hariduselu kohta kasutan Julius Põldmäe koostatud kohaliku omavalitsuse materjale Jõelähtme kihelkonnast, mis sisaldavad arhiivide andmeid koolide pidamise, koolmeistrite palkamise ja hoolekande kohta. Lepingutes ja volikogu protokollides kajastuvad koolmeistrite haridustase, palgavaldused, majapidamise korraldamine. Hariduse sisu üle otsustati mujal.

Vallataolised moodustised vakud tekkisid peale Liivi sõda ja need kujunesid mõisate maksukogumise käepikendusteks. 1802. aastast alates olid Vene keisrivõimul käsil ja mõisniku korraldusel valitavad ametimehed kupjad, vallavanem ja ning kohtukorraldaja. Nende kompetentsi ei kuulunud hariduselu korraldamine. Peale pärisorjuse kaotamist oli küllakogukond pikka aega veel mõisa mõju all.

1866. a maakogukonna seaduse Baltimere kubermangule kehtestamise ajal oli siin kuus mõisavalda: Jõelähtme, Jägala, Kostivere, Hülglise, Kodasu ja Rummu. 1890. a lõpuks need kuus valda ühinesid. Sama seaduse kohaselt valitud vallavolikogu pidi lahendama majanduslikke ja ühiskondlikke küsimusi, järelikult ka kooli puutuvaid küsimusi. Volikogu koosnes koharentnikest, saunikutest (saunaga ja saunata) ja 1890. a esimene taluomanik ja üks perepoja staatuses volinik.

Kolm risti alla

Otsustele antud allkirjadest moodustasid enamuse ristid. Tallitaja Jaan Saarmak ja eestseisja Herm Maisa on kirjutatud kolm risti, aga vallakirjutaja H. Georgien allkirja andnud. 1871. a on Hülglise vallakirjutaja Hindrek Nairismäe maalinud hoolikas algklassilapse kirjas oma allkirja. 1890. a on volikogu liikme nime taha märgitud: oskab lugeda, oskab lugeda eesti keeles ning oskab lugeda ja kirjutada.

Volikogu otsused puudutasid enamasti majanduslikke küsimusi: koolmeistri eluolu ja koolimaja ehitust, kütet, remonti ja lupja. 1899. a otsused Ülgase ja Kodasu kooli ehitamise kohta näitavad, et nappidest vahenditest hoolimata otsitakse võimalusi mõisa, talude ja valla koostöök. Neeme koolimaja ehituse 566 rublast kulub materjalidele 366 rubla ja ehitustöödeks 200 rubla, milleks

palutakse luba kasutada magasi-kapitalist 400 rubla. Mihkel Nõo Kuressaare Kreisist esitas protokollile lisatud lehele joonistatud puitmaja plaani. Maja pidi valmima 29. septembriks 1899.

Ülgase kooli odavaim pakumine, 950 rubla, tuleb Jakob Maisalt Jõelähtmest. Hoone pidi olema kivist ja õlgkatusega. 1866. a lubas Kostivere vald koolmeistritele vallakirjutajaks kauplemise lepingus ehitada viljarehe, kuid ei täitnud seda lubadust ja otsustab lubada tal oma vilja peksta kordamööda talude rehealustes. Protokollist selgub, et senini maksti enamasti majanduspalka teatud maakoha kasutades andmisega ja osaliselt teravilja ja küttega. 1869. a lepingu järgi määratakse Kostiveres rahapalk 50 rubla aastas, Jõelähtmes 40 rubla. Jägala töusis koolmeistri palk 1888. aastal 60 rublalt 100 rublani, võrdluseks kirjutaja palk oli 60, rüügepanija oma 5 rubla. Pealegi on lisatud, et koolmeister-kirjutaja Hindrek Reidlich oli teistest võimeilt tugevam. Täites kirjaoskajana vallakirjutaja ülesandeid, sai ta ka lisatasu.

Mõisalt lisandus kasutamiseks mõni maatükk. Mõned noored mehed küsisid ka 160-rublast tasu. Protokollidest selgub kooli ülalpidamise kuld hoone ehitusele, katuse remondiks, kütteks ja erandkorras abi lastele. Koolmeistri kontraktist selgub kooli maade harimise korraldus, koolmeistri kohustused koolis ja vallas: „Vald teeb keik teggo nende maade harrimiseks nendaviisi, et keik luteruse maa perred teevad iggaüks 2 päeva härgadega, üllepea 36 päeva härgadesga aastas. Rannaperred iggaüks kaks päeva hobusega, üllepea 14 hobuse päeva aastas, agga need päevad peavad saama suil põlluharrimise ajal tehtud, vabbadikud, kellel saunad on peavad tegema koolmeistritele iggaüks kaks jalapääva aastas, kel sauna ei olle, teevvad iggaüks ühhe jallapääva aastas. Lisaks 10 rubla, viis vakka rukkid ja ahjokütte kooli toa tarvis. Koolmeister oma toa tarvis ise kütte peab muretsema (hiljem lisandub 5 rubla tuleraha (valgustus) Koolmeistri murreks koolilapsed truiste selle tarvis kinnitud Tunniplaani järrel õpetada, valla ja maggasi kirjad toimetada. Selle kontrakti on kinnitanud oma nimmekirjaga Jõelähtme kihelkonna kirikuõpetaja Paul Loppenov ja Hans Simberg tunnistanud, et üllewal nimetatud kauplemiste peale Jürripävast 1864-mal aastal ammetisse tahab hakata.”

Trahv lapsevanematele

Samas on kirjas sulase kauplemise tingimused jürripäevast mardipäevani 2,5 tündri rukki ja odra, ühe paari takuste pükste ning vajalikul hulgal pastelde eest. Aegamisi koolmeistrite haridustase tõuseb,

protokollides mainitakse lõpetatud kool. Kodasu koolmeister Alfred Roost lõpetas Väike-Maarja kihelkonnakooli, Jägala koolmeister Villem Rautja Eesti Aleksandri Linnakooli, Hülglise koolmeister Aleksander Punab on lõpetanud õpetaja seminari, Theodor Heinrichson Tallinna neljaklassilise linnakooli, Johann Paas Saaremaalt Kaarma Õpetajate Seminari. Silma hakkas väga suur kaadrivoolavus koolmeistrite seas: aasta, kaks töötati ja jälle tuli uus palgata. Näiteks A. Punab töötas Ülgasel ainult 1898. a aprillist oktoobrini. Kodasu koolmeister Alfred Roost nõuab töötasuks senise 132 rubla asemel 190 rubla, volikogu pakub 180, koolmeister ei nõustu, volikogu võttis ametist lahtitulemise avalduse vastu ja saab omale üht teist koolmeistrit kauplema Kodasu kooli peale.

Kasvatustikke küsimusi tuleb samuti arutada. Määrata lesknaise hooleta jäetud laps kogukonna hoole alla, sest ema lahkus külast. Hiljem ilmub ema volikogu ette ja lubab last ise kasvatama hakata. Valla kassasse tuleb tal maksta 13 rubla 25 kopikat, mis hoolekandeks kulutati.

Halba mõju noore rahva peale on kõrtsudel, sagedased tülid, kaklused, peksuvigastused, palutakse luba otsustada kõrtsude edasise kestvuse kohta. 28. veebruaril 1891. a on valla mureks õpilaste kooli jõudmine, kelle peredel hobust ei ole, haigestumine jalgsi kooli käies ja söögi muretsemine. Seda kurdetakse koolivõrgu korraldamise inspektorihärrale saadetud arvamuses. 1897. a palutakse kaaluda Talurahva Asjade komisariil koolitrahvide sissenõudmist vanematelt, kes oma lapsed on põhjusega koolist ära võtnud ja kasutada trahviraha koolidele tarviduste muretsemiseks. Ranna (Kostiranna) küla elanikud paluvad oma lapsed Parasmäe koolist Ülgase Jõelähtme kogukonda arvata, sest 8 versta kooliteed on lastele kauge käia. Huvitav ettepanek tuleb Tallinna Talurahva asjade komisariilt 1891. a: valla vanade ametirahade müügi kohta ja müügist saadud kasu andmine Moskva ülikooli Eestimaa talupoegade üliõpilaste toetuseks. 1892. a võetakse pangast välja väärtpabereist saadav raha 1150 rubla, mida kasutatakse Kostivere koolikoha (talumaa maksis 2135 rubla) väljaostmiseks mõisalt. Huvitav, kus see Koidu maatükk asub? Sama aasta oktoobris toimunud koosolekul tõdeb volikogu, et ühinenud vallas on 1001 maksumaksvat hinge, valla kulud on 758 rubla. Maksukoormus ühele hingele on 75 kopikat, mis väikevaldade ajaga võrreldes on maksumaksjale tunduvalt madalam. Niipalju siis haldusreformist, mis mõjutab kindlasti ka hariduselu kohta tehtavaid otsuseid. •

Kütmishooaeg läheneb

Lähenev kütmishooaeg peaks meid kõiki panema mõtlema olulistele küsimustele: kas küttekolded on ikka korras ja lõõrid puhtad? Kas kuivi puid ikka jagub terveks küttehooajaks? Kuidas on õige kütta?

SIGNE VALDMANN

Vestlesin kahe elukutselise korstnapühkija ja päästjaga Assaku päästekomandost: Arvo Pihti ja Janek Soosaarega, kes rääkisid korstnapühkija tööülesannetest, õigest kütmisest, küttekollete regulaarse hooldamisest olulisusest ning ka tulekahjust.

Riigi Teataja tuleohutuse seaduse §11 lõige 5 järgi peab üks kord viie aasta jooksul ahju, kaminat või pliiti ning nende korstnat ja ühenduslõõri puhastama korstnapühkija kutsetunnistusega inimene, kes väljastab küttesüsteemi tehnilise seisukorra ja ohutuse kohta korstnapühkimise akti.

Paljudel majaomanikel on juba väljakujunenud oma kindel korstnapühkija, aga kellel seda veel pole, siis esimesena tasub otsida Eesti Korstnapühkijate Koja leheküljelt korsten. ee, või helistada päästeameti infotelefonil 1524 ja küsida oma piirkonna korstnapühkijate kontakte.

Arvo Piht paneb südamele, et korstnapühkijat tellides peaks alati uurima natuke ka tema tausta. Kõige olulisem on kontrollida kehtiva kutsetunnistuse olemasolu, sest kui seda pole, siis on ka väljastatav akt kehtetu. Kutsetunnistuse olemasolu saab kontrollida veebilehel www.kutsekoda.ee, sestastades korstnapühkija ees- ja perekonnanime.

Korstnapühkijate tööülesanded on küll sätestatud ka korstnapühkimistööde juhendis, aga üks igal korstnapühkijal on oma tööeetika, nendivad Arvo Piht ja Janek Soosaar.

„Number üks peaks olema

Arvo Piht korstent puhastamas.

Foto Tanel Rannala

maja küttesüsteemiga tutvumine (korsten, küttekolded), seejärel tuleks kas kinni katta või teipida suuremad praod, kust kaudu võiks tahm tuppa pääseda. Järgmine käik peakski olema korstna otsa, hinnata korstnapitsi seisukorda, ega see kuskilt pragune või kas vajab remonti. Seejärel ootavad kontrollimist korstnalõõrid: mis tahm seal sees üldse on ja kas see on pigi või lihtsalt tahmane nõgi ning vastavalt sellele korstnalõõri puhastamine. Kindlasti peaks võimalusel vaatama korstna olukorda ka pööningul: kas on kuskil niresid väljas, murenenud kive või auke. Ja viimaks puhastama kolded, tutvustavad mehed juba harjumuseks saanud tööruutini.

Korstnapühkimine algab aktiivselt märtsi lõpus-aprillis ja kestab aktiivselt kuni detsembrini, kuigi puhastada saab tegelikult aasta ringi. Korstnapühkijaga peaks aga ühendust võtma juba oluliselt varem kui vajadust nähakse, sest peab arvestama, et tööde järjekord võib olla üsna pikk, teinekord lausa kuni kaks kuud. Ka potseppadel on pikad ooteajad, seega on praegu õige aeg kolde seisukorda kontrollida ja vaja-

duusel remonti teha. Korstnapühkijale, kes on ühtlasi ka tuletoorjuja, on ennetustöö äärmiselt oluline, sest valusad tagajärjed tulevad ennast väljasõitude näol sagedasti meelde. „Nii kui ilmad külmaks lähevad, suurenevad hüppeliselt ka väljasõidud tahmapõlengutele,“ ütlevad Janek Soosaar.

Mõlemad mehed tunnustavad, et parem tegelda ennetustööga, kui hiljem tagajärgedega ja seda hoolimata sellest, et nii mõnigi klient on saanud kurjaks, kui nad korstnapühkijana teevad märkuse väsinud elektrisüsteemi kohta või noomivad puuduva suitsuanduri üle.

Ka päästeamet pöörab aasta-aastalt suurt rõhku just ennetustööle ning kümne ennetustöö aastaga on päästeamet kokku külastanud rohkem kui 85 000 kodu. Nõustamiste eesmärk on kaardistada ohutusala-seid probleeme ja nõustada koduomanikke tuleohutusalaselt. Nende kodukülastuste põhjal on juba selge, et vähemalt 5000 kodu on suurte tuleohutusprobleemidega ning vajavad sekkumist kohe täna.

Korrast ära küttekolded

Oma tööd tehes kuulevad

korstnapühkijad tihti lauset: „Ega siin midagi puhastada ole, sest puhastan ise nagunii regulaarselt.“

Janek Soosaar selgitab: „Töövahendil ja töövahendil on suur vahe, tihti arvatakse, et paneme aga mingile suvalisele harjale raskuse otsa, sahistame korra korstnalõõrist läbi ja ongi puhas. Tegelikuses on ka elukutselisel korstnapühkijal teinekord tükk tegu, et seda pigi kätte saada, sest see nakkub ülitugevalt suitsulõõri külge.“ Ta meenutab aastatagust olukorda, kus käis päeval ühes kodu kodunõustamist tegemas: „Omaniku sõnul polnud korstnapühkija juba ammu käinud, sest teenus on tema jaoks kallis, aga ütles, et puhastab lõõre ise väga korralikult. Lugesin talle sõnad peale, et peab ikka tellima ka kutselise korstnapühkija.“

Veel samal ööl tuli väljakutses, et korstnas põleb pigi. Aadressi kuuldes teadsin kohe, et see on seesama maja, mida päeval nõustamas käisin. Nähes neid vahendeid, mida ta korstnapühkimiseks kasutas, polnud aga imestada midagi.“

Kui korstnas läheb pigi põlema, hakkab korsten hirmsas-

ti mürisema, läheb kuumaks ja hakkab musta ja sädemeid välja ajama. On oluline teada, et sellisel juhul ei tohi vett kindlasti kasutada! 1 liiter vett tekitab 1700 l veeauru ja sedasi rikub küttekolde kindlasti ära. Pigi-põlengut kustutatakse pulberkustutiga.

Iga viie aasta tagant on majaomanikul kohustus kutsuda korstnapühkija, kes väljastab selle kohta ka akti. See aga ei tähenda, et neli aastat ei pea midagi tegema: majaomanik võiks igal aastal ka ise korstent ja lõõre puhastada (või laskma seda teha korstnapühkijal), järgides korstnapühkimistööde juhendit.

Töövorm tekitab elevust

„Korstnapühkija on sotsiaalne inimene. Muud moodi ei saagi, kui viibid kaks tundi inimesi kodus. On üsna kummaline, kui sa sõnagi ei räägi,“ räägib Arvo Piht. Ja kui kodus juhtuvad olema ka lapsed, on korstnapühkija saabumine ärev hetk ka nende jaoks: kes ootab uksele juba valmis joonistatud pildiga, kes maalib teose valmis jooksvalt.

Arvo Piht ja Janek Soosaar käivad korstnapühkimistööd tegemas alati korrektses ametivormis ja mõlemad tähelepanelikult täpselt kirjeldama, et vorm tekitab inimestes elevust omajagu: inimestele meeldib korstnapühkija nõopi katsuma ja teinekord tahetakse koos perega pilti teha.

Lõpetuseks panevad korstnapühkijad Arvo ja Janek inimestele südamele, et korstnapühkijat tellides peaks võimalikult täpselt kirjeldama, mida täpselt teha oleks vaja ja kuidas on ligipääs korstnani (majaomanik peab tagama ligipääsu korstnani), siis teab ka korstnapühkija arvestada.

Mõned väikesed tähelepanekud korstnapühkijate poolt veel, mis teeks koostöö oluliselt sujuvamaks: korstnapühkijat tellides tutvuda eelnevalt ka hinnakirjaga, et poleks hiljem üllatusi; ole kokkulepitud ajal kodu või taga elamusse/korterisse ligipääs; enne korstnapühkija saabumist tee kodus juba vastavad ettevalmistused, näiteks võta maast lumivalged vaibad või tõsta kristall kaminaservalt ära. •

Kuidas ei tohiks kütta?

- Kõige hullem on märgade puudega kütmise. Parim aeg kuivade küttepuidude varumiseks jääb maikuu, peale küttesüsteemi lõppu ja enne uue küttesüsteemi algust. Kütmiseks oleks parim leppapuu. Okaspuu võiks jääda pigem saunahaiguseks: see on vaigune puu, mis tekitab tõrvamist. Samuti on okaspuu põlemistemperatuur kõrgem, mis pikema aja jooksul lõhub tulekollet, sest samottvooder hakkab möränema. Kui siiski männipuuga kütta, siis on äärmiselt oluline, et olgu puu kuiv!
- Kindlasti vältida poolkinnise siibriga kütmist. Tänapäeva mure on see, et ruumid on liiga hermeetilised ja kui ei tule peale piisavalt õhku, ei toimu koldes ka õigel temperatuuril vastavat põlemist, mis omakorda tekitab pigimist.
- Kindlasti ei tohiks küttekolde põletada plastikut ja tetrapakke ehk ühesõnaga prügi. On juhuseid, kus korstnapühkija on pidanud kolde prügist tühjaks kookima, enne kui üldse selle seisukorda saab hindama hakata.
- Ära küta töödeldud puiduga. Kui aga kuidagi ei raatsi mitu korda üle värvitud vana kuuri lammutamisest alles jäänud puitu niisama ära visata, siis küta vähemalt jaoks: pane igal kütteskorral tavaliste ahjupuude peale paar lauajuppi.
- Tule alustamiseks kasutage süütablette. Tuld soovitatakse süüdata pealt, siis tekib koldes puhtam põlemine.
- Küttehooaja alguses, enne esimest kütmist on oluline tekitada korstnasse kõigepealt tõmme. Selleks tee pirrutükidega või süütablettidega koldesse väike tuli, mitte ära lao kollet kohe puid täis. Kindlasti ei tohiks tõmme tekitada põleva ajalehega slepeluugist või korstnalalast, sedasi võib hoopis tahm põlema minna.
- Küttekollet ei tohi kunagi silmini täis laduda, maksimaalselt pool koldest. Peab jätkama ka gaasidele põlemisruumi.
- Korraga küta vaid üks sületäis. Väga külmade ilmadega kütaadki kaks korda: hommikul ja õhtul.
- Arvesta, et ahi hakkab sooja välja andma alles paari tunni pärast. Väldi ülekuutamist: müüritis paisub ja tekivad praod, ka tahm võib sedasi põlema minna.

Seoses töömahu suurenemisega pakub Harjumaa Ühinenud Meedia osalise tööajaga tööd

müügiassistendile.

Tööülesanneteks reklaami müük maakonnalehte Harju Elu ja vallalehtedesse. Kandidaadilt ootame täpsust, head suhtlemisoskust, pingetaluvust, meeskonnatöö vaimu. Omalt poolt pakume motiveerivat tasu koos müügihoonusega, kodu töötamise võimalust koos paindliku töögraafikuga. Kasuks tuleb varasem müügitarkvara SCORO tundmine (juurutamisel).

Huvi korral saada oma CV aadressil yl@harjuelu.ee. Lisainfo tel 631 1456.

HÜM
HARJUMAA ÜHINENUD MEEDIA

Senioride reis üle mere

Kaunis, kaunis suvehommik. Valla seniorid kogunevad Kostivere bussipeatusesse, kus juba ootamas Paidise Buss koos bussijuhi Reinuga.

MARIA-MARIKA KURVET

Nõ on see Anne Kanne üks väsimatu proua. Jälle on valminud järjekordne projekt ja seekord on sõidusihiks Hiiumaa.

Oma silm on kuningas ja teadmised ei jookse kunagi mööda külgi maha.

Mis seal ikka, kõik bussi ja sõit Rohukülla võib alata. Kuna kõik oma valla inimesed, siis on rääkimist küllaga. Kui aga meie giid Peeter, palju käinud ja palju näinud mees, sõnajarje enda kätte võtab, on mida kuulata ja vaadata.

Aeg lendab kiiresti ja juba paistabki sinine sillerdav meri ja meid ootamas kena laev Hiiumaa vägilase nimega Leiger. Ilus ja mugav alus. Ega seda meresõitu ju kaua nautida ei saa. Juba randume Heltermaa sadamas.

Aparell avaneb ja stividoriid alustavad oma tööd. Meie ei astugi esimesi samme Hiiumaale,

vaid sõidame laevast maha bussiga.

Mis siis plaanis? Oi, oi! Tervele maale ühe päevaga vaja ring peale teha. Kassari läbitud ja juba vuramegi mööda Pühalepa kirikust. Vaatame aknast Hiiumaa loodust, looma- ja lambakarju. Leigeri kuju ka oma silmaga nähtud. Kui palju metsa! – ja mis see siis on! – keset seda metsa on kirik, mis kannab Puskki nime. Praegu küll mittetöötav, aga restaureerimistööd käivad. Miks sügavas metsas kirik? Vaat kunagi parun Ungern-Sternberg ei andnud mujale maad.

Jalgu saame sirutame Vana-

jõe matkarajal ja imetleda ürgset loodust. Ega tühi kott püsti ei seisa, vaja ju ka söögi peale mõelda. Selleks valisime Viinaköögi. Kõhud head paremat täis ja edasi.

Jalutasime läbi ka tillukese kápaliste matkaraja. Kõpu tuletoorni nime teavad vist kõik, aga näha ise seda imekaunist vaatepilti on midagi muud. Ka Kärblast vurame läbi. Linnas, kus on väga palju sillakesi ja arteesia kaeve.

Olemeingi ringi peale teinud Hiiumaale ja jõudnud tagasi Pühalepa kiriku juurde, kus vaatamist üksjagu. Tore päev. Suur tänu meie kõigi poolt! •

Eakate tänapäev – üleskutse

Seoses läheneva eakate tänapäevaga 7. oktoobril ootab Jõelähtme vallavalitsus ettepanekuid väarikate ja silmapaistvate vallaelanike tänukirjaga tunnustamiseks. Kandidaate võivad esitada kõik ning kandidaat peaks olema pensionialine, Jõelähtme valla elanik ja aktiivne kogukonnaliige.

Kandidaadi esitamiseks palume saata vallavalitsusele vabas vormis põhjendatud avalduse, milles kirjeldada tänukirja saaja panust kohaliku elu edendamisse. Avaldused palume saata hiljemalt 21. septembriks pilleriin.kurg@joelahtme.ee, lisafoto tel 605 4860.

Kung fu treeningud nüüd ka Loo 8.–12.-aastastele lastele!

Spordiklubi MEIHUA kutsub julgeid poisse ja tüdrukuid kung fu trenni. Klubil on rohkem kui 30 aastat kogemust võitluskunstitades ning oleme kasvatanud nii Eesti kui ka Euroopa tšempione erinevates distsipliinides. Treeningul õpime hiina võitluskunsti Wing Tschun kung fu, mis arendab lapsel nii keha kui ka õiget mõtlemist ja suhtumist.

Areng on tõesti mitmekülgne – õppeprogrammis on jalad, käed, põlved, küünarnukid, maadlus, tänavana enesekaitse, koordinatsioon, osavuse ja kiiruse arendamine, keha tugevdamine. Kõva jõu taaskaalustamiseks arendame ka pehmet jõudu – arendame enesekindlust, õpime eetikast, õiget mõtlemist, psühholoogiat ja filosoofiat. Õpime kuidas mitte viia konflikte oma oskuste rakendamiseni, kuid vajaduse korral peame olema valmis ennast kaitsma. Õpilastele, kes soovivad ennast

sportlikult arendada, pakume võimalust võtta osa Eesti ning perspektiivis ka Euroopa kung fu meistrivõistlustel.

Treeningud hakkavad toimuma Loo Kultuurikeskuses. Treeningud viib läbi viiekordne Eesti ja kahekordne Euroopa kung fu meister SiJei Kristina Veski.

Info kooli ja peatreeneri kohta ning eelregistreerimine <http://registration.meihua.ee/loo>. Kontakt: sijeikristina@meihua.ee, 5817 3340.

FOTOKONKURSS

„Vaatan puud, näen siili. Märkamise lood loodusest”

Konkursile ootame

Eestis tehtud fotosid koos lugudega, kus on elus või eluta looduse osa, aga pildil kujutavad kedagi/midagi muud.

Näiteks vana känd kui metsavana, pilvest draakon, puukoorest lind, samblikust koer, lumest pingviin ja väga paljud teised huvitavad tegelased.

Meeled valla!

Tööde esitamine: 1.sept - 30.nov 2018.a.

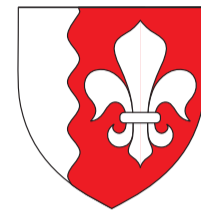
Tööde hindamine kolmes vanusegrupis: kuni 11 a, 12-17 a ja täiskasvanud.

Töid ootame kahes kategoorias:

- 1) Jõelähtme vallas jäädvustatud hetked;
- 2) ülejäänud Eestis jäädvustatud hetked.

Info: www.siiliokas.ee

Erinevad auhinnad, põnevamatest töödest rändnäitus!

Jõelähtme Vallavalitsus teatab

Jõelähtme valla üldplaneeringu ja Jõelähtme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu

Jõelähtme vallavolikogu võttis vastu ja suunas avalikule väljapanekule Jõelähtme valla üldplaneeringu ja Jõelähtme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande. Avalik väljapanek kestis 01.06.–29.07.2018.

Üldplaneeringu koostamise põhieesmärk on valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning selle alusel maa- ja veeladele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarbe määramine. Üldplaneeringu avaliku väljapaneku ajal laekus vallavalitsusele 48 ettepanekut, vastuväidet ja toetuskirja. Jõelähtme vald on kõiki avaliku väljapaneku jooksul laekunud ettepanekuid ja vastuväiteid koosmõjus analüüsinud ja kaalunud ning asunud põhjendatud seisukohtadele. Avaliku väljapaneku kirjavahetus ja Jõelähtme valla põhjendatud seisukohad on koondatud ühtsesse tabelisse, et anda avalikustamise tulemustest põhjalik ülevaade ja tagasiside kõigile huvitatud isikutele. Nimetatud tabeliga ja valla seisukohtadega on võimalik tutvuda Jõelähtme Vallavalitsuse kodulehel. Üldplaneeringu lahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapaneku järgne avalik arutelu toimub Kostivere kultuurimõislas 06.09.2018 algusega kell 17.00.

Jõelähtme Vallavalitsus teatab

Detailplaneeringu algatamine

Jõelähtme Vallavalitsus võttis 16.08.2018 vastu korralduse nr 670 „Liivamäe küla Nahkru maaüksuse detailplaneeringu algatamine ja lähteülesande kinnitamine”.

Nahkru (katastritunnus: 24501:001:0349; sihtotstarve: maatulundusmaa 100%; pindala: 4,29 ha) maaüksus asub Liivamäe küla lõunaosas. Juurdepääs planeeringu alale on Saha teelt.

Detailplaneeringu eesmärgiks on Liivamäe külas Nahkru maaüksuse jagamine elamumaa kruntideks, moodustatavatele elamumaa kruntidele ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine üksikelamute ja neid teenindavate abihoonete rajamiseks, juurdepääsu ja tehnovarustuse lahendamine ning keskkonnatingimuste seadmine planeeringuga kavandatu elluviimiseks. Planeeritava ala suuruseks on ca 4,3 ha.

Kavandatud detailplaneering on kehtiva Loo aleviku, Liivamäe küla, Saha küla ja Nehatu küla üldplaneeringu kohane.

Detailplaneeringu lähteseisukohti ja eskiislahendust tutvustav avalik arutelu

Neeme küla Männiaia tee 11 ja 11a maaüksuste detailplaneeringu lähteseisukohtade ja eskiislahenduse tutvustamine ning avalik arutelu toimub Jõelähtme vallamajas 18.09.2018 kell 15.00.

Materjalidega saab tutvuda Jõelähtme valla kodulehel (joelahtme.kovtp.ee) ja kaardirakenduses EVALD (<http://service.eomap.ee/joelahtmevald>).

Detailplaneeringu avalik väljapanek

Jõelähtme Vallavalitsuse 16.08.2018 korraldusega nr 671 võeti vastu ja suunati avalikule väljapanekule Loo aleviku Talleggi detailplaneering.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 17.09–01.10.2018 Jõelähtme vallamajas. Detailplaneering on algatatud Jõelähtme Vallavalitsuse 10.10.2013 korraldusega nr 605 „Loo aleviku Talleggi detailplaneeringu koostamise algatamine ja lähteülesande kinnitamine” eesmärgiga muuta maakasutuse sihtotstarve osaliselt tootmismast ja maatulundusmaast ärimaaks ning seada moodustatud kruntidele ehitusõigus ja hoonestustingimused.

Planeeringuga hõlmatud ala paikneb Jõelähtme vallas Loo aleviku keskusest lõunasuunas Saha tee ja Lagedi tee/Lõuna tee vahelisel alal. Käesolevas detailplaneeringus on ette nähtud ümberkruntimise teel moodustada kokku 38 krunti: üks ärimaa sihtotstarbega krunt, üheksa tootmismaa sihtotstarbega krunti, 21 äri- ja tootmismaa liisihotstarbega krunti ning seitse transpordimaa sihtotstarbega krunti. Planeeringuga on ette nähtud võimalus naaberkruntide ja nende määratud ehitusõiguse (hoonete ehitisealune pind, hoonete brutopind, hoonete arv) ulatuse liitmiseks (ei liideta hoonete korruselisust ja kõrgust).

Detailplaneeringuga on täpsustatud Loo aleviku, Liivamäe küla, Saha küla ja Nehatu küla üldplaneeringuga ette nähtud Loo aleviku keskosa raskeveokite ümbersõidu tee (Lagedi tee ja Saha tee ühendustee) asukohta. Nimelt on Saha teelt maha pöörav tänavalõik kavandatud ühendada olemasoleva Vibeliku teega, mis paikneb Talleggi planeeringualast läänesuunas. Kehtiv Loo aleviku, Liivamäe küla, Saha küla ja Nehatu küla üldplaneering määratleb alale tootmismaa juhtotstarbe. Vastavalt kehtivale üldplaneeringule on koos tootmismaa sihtotstarbega lubatud ka ärimaa sihtotstarve, mille osa-

kaal täpsustatakse detailplaneeringuga. Vastuvõetav detailplaneering on üldplaneeringu kohane.

Planeeritav piirkond on juba kompaktne tootmisala ja hoonestatud äri- ja tootmishoonetega, seega on antud piirkonda tootmise kavandamine põhjendatud. Mõistlik on kavandada tootmisüksusi juba olemasolevatele väljakujunenud tootmisaladele, kus on olemas vajalik taristu.

Tootmis- ja ärihoone planeerimine loob eeldused majanduse arenguks ja ettevõtluskeskkonna ergutamiseks ning infrastruktuuri kaasajastamiseks. Tootmis-äriüksuse laiendamise kavandamine soodustab ettevõtlust ja tagab täiendavate töökohtade loomise, millega toetatakse tööhõive kasvu vallas ja uute töökohtade loomisega on valla elanikel võimalus leida tööd oma koduvallas. Samuti loob töökohtade tekkimine eeldused valla elanike kasvuks, mis on üks valla arengu eesmärkidest ning tagab jätkusuutliku arengu. Detailplaneering lähtub valla arengu eesmärkidest ja detailplaneeringu kehtestamisega realiseeritakse kehtiva üldplaneeringuga kavandatud.

Materjalidega saab tutvuda ka Jõelähtme valla kodulehel (joelahtme.kovtp.ee) ja kaardirakenduses EVALD (<http://service.eomap.ee/joelahtmevald>).

Kehtestatud detailplaneering

Jõelähtme Vallavalitsus on kehtestanud 16.08.2018 otsusega nr 672 Liivamäe küla Hundimäe maaüksuse detailplaneeringu. Detailplaneeringu lahendusega nähakse ette Hundimäe (katastritunnus: 24504:003:0044; sihtotstarve: maatulundusmaa 100%; pindala: 22 612 m²) maaüksuse jagamine kokku üheistkümneks krundiks, sh üheksaks elamumaa, üheks üldmaad ja üheks transpordimaa krundiks. Elamumaa krundid on kavandatud suurusega 1500–3600 m². Kavandatud elamumaa kruntidele on ette nähtud ehitusõigus

ühe kahekorruselise kuni 9 m kõrge üksikelamute ja ühe ühekorruselise kuni 4,5 m kõrguse abihoonete kavandamiseks ehitisealuse pinnaga kokku 240 m². Krundil, kus paikneb olemasolev elamu, on lubatud ehitusõigus ühe kahekorruselise kuni 9 m kõrge üksikelamute ja kahe ühekorruselise kuni 4,5 m kõrguse abihoonete kavandamiseks ehitisealuse pinnaga kokku 400 m². Liivamäe küla Hundimäe maaüksuse detailplaneering on vastavuses üldplaneeringuga.

Antud asukohas üksikelamute planeerimine on kooskõlas kehtiva Loo aleviku, Liivamäe küla, Saha küla ja Nehatu küla üldplaneeringuga. Lisaks olemasolevale veel kaheksa üksikelamute planeerimine Hundimäe maaüksusele on otsustatav, kuna tegemist on väikeelamute piirkonnaga ning kavandatu sobitub piirkonda ning järgib piirkonnas varem väljakujunenud asustusstruktuuri ja hoonestuslaadi. Planeeringus kavandatud üksikelamute hoonestusalad on paigutatud planeeringualale kõige mõistlikumalt arvestades maakasutust. Käesoleva detailplaneeringu realiseerimisega viiakse ellu kehtiva üldplaneeringu eesmärgid ja luuakse eeldused, et Jõelähtme vald saaks endale juurde elanikke, mis on samuti üks valla arengueesmärkidest.

Projekteerimistingimuste avalik väljapanek Haapse küla, Tiidu maaüksuse projekteerimistingimuste avalik väljapanek toimub 3.–17.09.2018 Jõelähtme vallamajas ning projekteerimistingimuste eelnõu on kättesaadav Jõelähtme valla kodulehel.

Haapse küla, Tiidu maaüksuse osas on Jõelähtme Vallavolikogu 26.06.2014 otsusega nr 88 kehtestatud Haapse küla Tiidu maaüksuse detailplaneering. Projekteerimistingimustega täpsustatakse detailplaneeringut üksikelamule määratud arhitektuuriliste tingimuste osas.

Aston Synthetics OÜ toodab mittekootud kangaid beebide-, isiklike hügieeni- ja meditsiiniliste hooldustoodete tarbeks.

Otsime oma meeskonda

• **tootmistöölisi**, kelle peamiseks ülesandeks on tootmisprotsesside opereerimine ja seadmete hooldustöödel abistamine

Huvi korral võta ühendust telefonil 713 0913 või saada CV aadressile info@ee.asnonwovens.com.

Asume Lool, Niidu tee 3.

Adven on Eestis, Soomes ja Rootsis tegutsev energiaettevõtte, mis pakub energialahendusi tööstus- ja teenindussektoris, varustab soojusega äri- ja era kliente ning tegeleb maagaasi jaotamisega. Adven Eestis töötab 80 inimest. Opereerime ja hooldame Eestis ligi 100 energiakeskust ja hooldame soojusvõrke kogu riigis 81 km.

Põhja piirkonna katlamajade hooldus- ja remondimeeskonnas saab tööd

KATLAMAJADE HOOLDUS- JA REMONDITEHNIK

Sinu töö eesmärgiks on tagada automaatkatlamajade katelde ja teiste seadmete tehniline korrashoid. Seejuures teostad plaanilised hooldus- ja remonttööd, reageerid avariiliste seisakutele ja tagad nende likvideerimise. Teostad katlamajade heakorrad tööd sh katelde sisemise puhastamise. Teed koostööd Põhja piirkonna hooldusmeeskonnaga, automaatika, gaasi ja soojuse jaotuse meeskondadega ning klientidega.

Ootame sinult tehnilist haridust ja töökogemust katlamajade hooldusel ja remondil. Tunned katlamajade tööpõhimõtteid ja oskad lugeda soojuse- ning elektriskeeme. Omad B-kategooria autotjuhilube, räägid suhtluseasemel eesti ja vene keelt ning oskad kasutada arvutit. Töös oled iseseisev, avatud õppimisele ja suudad lahendada keerulisi olukordi. Oled valmis töös graafiku alusel sh nädalavahetustel. Kasuks tuleb kogemus jahutusseadmete hooldusel ja remondil.

Omalt poolt pakume Sulle stabiilset, vaheldusrikast ja liikuvat tööd, vajalikku väljaõpet ja koolitust ning kuulumist kollektiivi, kus hinnatakse kõrgelt ohutut töökeskkonda. Lisaks mitmeid ettevõttepoolseid soodustusi sh talvepuhkus ning tervise- ja sporditoetus ja ühisüritusi.

Palume saata CV hiljemalt 13.09.2018 läbi www.cvkeskus.ee süsteemi või adven.eesti@adven.com märgusõnaga „tehnik“.

VASTUTUSTUNDLIKU
ETTEVÕTLUSE INDEKS
HÕBETASE 2018

Lisainfo tel 5347 1079, www.adven.ee.

Pakume tööd mööblitiserile

Töö sisu

- eritellimismööbli valmistamine
- töö seadmetega (formaatsaag, servapealistusmasin, käsifreesid)
- detailide montaaž
- detailide ja mööbli paigaldus

Nõudmised kandidaadile

- erialased teadmised ja praktiline töökogemus mööblitiseri ametikohal
- varasem töökogemus, jooniste lugemise oskus
- B-kategooria juhiloa
- ausus, kohusetundlikkus, hea koostöövõime

Ettevõtte pakub

- Kaasaegseid töötingimusi ja töövahendeid.
- Konkurentsivõimelist töötasu
- Väikest sõbralikku kollektiivi

Töö algus oktoober, töökoht asub Maardus

Kontakt Ragnar Jakobovski
ragnar@furnistiil.ee
telefon 5553 5404

Pakume tööd tootmistöölisele

Töö sisu

- abitööd mööblitootmises, detailide saagimine, detailide servapealistamine, mööbli transport, mööbli montaaž.

Nõudmised kandidaadile

- varasem töökogemus
- B-kategooria juhiloa
- ausus, kohusetundlikkus, hea koostöövõime

Ettevõtte pakub

- kaasaegseid töötingimusi ja töövahendeid
- stabiilset töökohta
- toredat väikest kollektiivi
- arenguvõimalusi

Töö algus oktoober, töökoht asub Maardus

Olgu lootust ja tööd pidurõõmiks puhkust, eestlase jonnit ja uhkust! Ka lusti ja naeru ja nalju ning kõike parajalt palju!

VALENTINA KAHU 85

Südamlikud õnnitlused juubeli puhul! Tugevat tervist ja jätkuvat elurõõmu soovivad lapsed, lapselapsed, lapselapselapsed, sõbrad, tuttavad, endised laulukaaslased ja Jõelähtme Seniorideklubi Seniorid ja seniiorid

ASTRID TUNKEVITS

Südamlikud õnnesoovid 90. sünnipäevaks! Soovivad lapsed peredega.

KAIMA TEENUSED OÜ

Kontori- ja koolitarbed, käsitöökaardid

Saha tee 11A
Loo alevik
Tel 5664 7274

Avatud:
E kell 10-18 T kell 10-17
K kell 10-18 N kell 10-17

PYROLLA SUURED KOGEMUSED JA VAJALIK TEHNIKA

ARBORISTITEENUSED

- Ohtlike puude langetamine
- Ohtlike puuokste lõik
- Hekkide ja põõsaste lõik
- Viljapuude lõik
- Võsalõik
- Okste purustamine
- Puitmaterjali äravedu

KÄNDUDE FREESIMINE

Peale kändude eemaldamist täidame augud freesimisel tekkinud mulla ja saepuruga. Meie masin sobib hästi kände eemaldama aedadesse ja parkidesse

HINNAKIRI

Kõrgus maapinnast kuni 20 cm ja diameeter kuni 50 cm hind 30€
Kõrgus maapinnast üle 20 cm ja diameeter üle 50 cm hind 50€
Väljakutse miinimumtasu 90€

Puiduhakkuri töötund koos mehega 28€
Müüme puiduhakket 50€ koorem (ca 5 ruumi)

HELISTA JA BRONEERI AEG VÕI KÜSI INFOT

55600714 ; 58663578
www.pyrolla.ee

Valla eakad sünnipäevalapsed

93	10. august	Aruaru küla	83	22. august	Kaberneeme küla
ELMERISE PAKKAS			VELLI PIKKARO		
92	3. august	Neeme küla	83	29. august	Loo alevik
VAIKE HELL			VAIKE PÄRNSALU		
91	6. august	Ihasalu küla	83	29. august	Jägala-Joa küla
HUGO NIGOL			EDUARD KÜTT		
91	13. august	Iru küla	82	29. august	Kostivere alevik
ILSE KATVEL			BERTA VEIKKOLAINEN		
90	4. august	Loo alevik	81	3. august	Saha küla
ILSE VALBERG			ARVI NÖGOLS		
90	19. august	Loo alevik	81	8. august	Uusküla
LIDIA ODRAKS			ELSA SUUR		
90	31. august	Koila küla	81	9. august	Loo alevik
ASTRID TUNKEVITS			LAINE VIIRA		
87	10. august	Vandjala küla	81	11. august	Uusküla
AINO TALVIK			ANTONINA PETŠNIKOVA		
87	29. august	Iru küla	80	8. august	Jõelähtme küla
HELLE-KOIDU TOMMULA			LIINA ERNESAKS		
85	4. august	Loo alevik	80	17. august	Jägala küla
ELVI-ASTRID SEPP			MAIE LEPPIK		
85	22. august	Loo alevik	80	31. august	Kostivere alevik
HELDUR LIBERT			HELMİ KARD		
85	27. august	Loo alevik	75	2. august	Parasmäe küla
VIIVE UDU			ENDEL KUUSKOJA		
85	29. august	Liivamäe küla	75	13. august	Iru küla
VERA NAUMOVA			ERIKA HEINMETS		
84	12. august	Haljava küla	75	25. august	Kostivere alevik
ERNA RÄBIN			JEVGENIE LAANEJÕE		
84	25. august	Loo alevik	70	5. august	Vandjala küla
HELMİ JUUR			VELLO KÄÄRIK		
84	27. august	Rebala küla	70	23. august	Loo alevik
PALMI VAIN			REET BUCHT		
83	15. august	Rebala küla			
ELFRIDE VAHI					

Kes ei soovi vallalehes meelepidamist, palume sellest teada anda telefonil 605 4887 või 605 4880.

Jõelähtme valla uued kodanikud

27. juuni Liisi Luik ja Jaanus Ever tütar Railis	23. juuli Inge ja Janar Tiitus poeg Ian
14. juuli Jelizaveta ja Timofey Didik tütar Elvira	23. juuli Annika ja Allar Ruus tütar Anette
16. juuli Maris Lillepea ja Karl Joonas tütar Emma	24. juuli Leila ja Siim Haas tütar Linda
23. juuli Sandra Vilba ja Elari Kibuvits poeg Kevin-Kaspar	6. august Nevel Kreisling ja Tarmo Parm poeg Aron

Vanametalli KOKKUOST ALATI HEAD HINNAD
609-9499
BETOONI 7A TALLINN
www.tolmets.ee

Südamlik kaastunne abikaasale, lastele, isale ja vennale perega kalli

ERKI VIMBI

ootamatu kaotuse puhul.

Rootsi-Kallavere Küla Selts

Elu on kui tundmatu tee iial ei tea, millal lõpeb see...

Vandjala küla mälestab

LINDA PRITS

Südamlik kaastunne tütardele peredega.

Avaldame sügavat kaastunnet

RAIVO PAIMLA

07.12.1947 – 13.07.2018

PEETER ALLIKVERE

19.04.1950 – 16.07.2018

LINDA PRITS

11.07.1927 – 25.07.2018

AMALIA PRUSAKOVA

10.01.1917 – 04.08.2018

Tuul puude ladvus tasa kiigub, me vaikselt leinas langetame pea...

LEIDA KOIT

Südamlik kaastunne meie armsale dirigendile Leili Värtele ja koorikaaslasele Katrinile kalli ema ja vanaema surma puhul.
Segakoor Jõelähtme Laulusõbrad

MÜÜA SÕELUTUD MULDA

info@sõelutudmuld.ee 505 4150
Pakume ka transporditeenust, liiva, killustikku jt puistematerjale.

Kõik prilliraamid või prilliklaasid

-30%

Prillitellijatele nägemise kontroll IGA PÄEV JA TASUTA!
Püsiklientidele ja pensionäridele LISASOODUSTUS!

CityOptika

Maardu, Keemikute 2, Maxima XX
E-R 10-19, L 10-16 tel 637 1688

KALLUR.EE

50 12 123

Swedbank SEE LHV Krediidipank DNB

- ★ LIIV
- ★ MULD
- ★ KILLUSTIK

TELLI NETIST

KOORMAD 1-20 TONNI

Jõelähtme valla koolide aktused

- Neeme kool
- 1. september kell 11.00
- Jõelähtme Muusika- ja Kunstikool
- 3. september kell 18.00
- Loo Keskkooli aulas
- Loo kool
- 3. september. Peale aktust toimub klassijuhataja tund.
- kell 9.00 2.-4.klass
- kell 10.00 5.-12.klass
- kell 12.00 1. klass
- Kostivere kool
- 3. september kell 11.00

Jõelähtme Rahvamaja 95

8.september 2018

- 12:00 Küladevaheline III jalgpalliturniir
- 14:00 Klassijuhatajatund VILISTLASTELE
- 16:00 Kontsert
- esinevad rahvamaja kollektiivid
- 19:00 Tantsuõhtu
- Arlet Palmiste ja ansambel Boss

*Kohal toitlustus, võimalik osta kehakinnitust

Lisainfo:
Merike Kahu
5210975
kahumerike@gmail.com

ERAKUULUTUSED

MÜÜK

- Lao tühendusmüük: antiik- ja vanamööbel Belgiast. Kauplus-ladu Tallinas, Peterburi tee 65. Info tel 5563 2859, www.altermoobel.ee
- Müüa biopuhastid, septikud, imbtunnelid – vaata www.biomahuti.ee. Küsi personaalset pakkumist! Tel +372 5811 7118 või viljar@biomahuti.ee
- Müüa kasutatud mööbel Soomest. Mööbel sobib vähenõudlikele inimestele. Transpordivõimalus. Rae 7, Paldiski, T-R 11-17, L 11-15

- Müüa kasutatud töökorras kaherealine Poola kartulivõtja (soputaja). Hind 300 eurot. Tel 5391 0191

- Müüa liiv, killustik, mullad, freesasfalt kohaleveoga. Tel 507 9362

- Müüa puitbrikett, turbabrikett, pellet premium 6 mm ja 8 mm, kuivad kütteklotsid 48 kotti / 100 eurot, lepp, kask. Laost saab osta paki kaupa. www.leilibrikett.ee, tel 637 9411, 5692 4924

- Otse tootjalt kasepuitbrikett (alates 165 eurot), turbabrikett (alates 119 eurot), pakitud kivisüsi (230 eurot), pellet (6 ja 8 mm, 185 eurot), klotsid võrgus (2,5 eurot). Vedu. Tel 506 8501

OST

- Ostan kiiresti sõidukorras auto. Tel 5819 0200

- Ostan MTZ-i, saksa virtsapüti, Kirgistani pressi. Tel 5609 6431

- Ostan vanaaegseid jalgrattaid, säärevärstajaid, nende raame ja muid osi. Tel 510 2349

- OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

TEENUS

- Bituumenkatuste remont SBS-rullmaterjaliga. Hüdroisolatsiooni- ja plekitööd. Tel 5819 7445

- F-Trans OÜ teostab reovee äravõtu Jõelähtme vallas. Tellimine ja info tel 506 5406, www.fekaal24.ee

- Fassaadide hooldus, vetikatörje ja eemaldus, fassaadi parandustööd ja värvimine. Tel +372 5696 3580, sertimona@gmail.com

- Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

- Korstnapitside ja moodulkorstnate ehitustööd. Tel 5557 9399

- Korstnapühkija teenused. Tellimine tel 5877 1665, info@puhaskolle.ee, www.puhaskolle.ee

- Korstnapühkimisteenus. Helistage tel 5333 0556

- Kutsetunnistusega korstnapühkija. Tehtud töödele akt. Tel 5689 0125, e-post kuldnoop@gmail.com

- Maagia KV võtab müüki kinnisvara. Tel 5855 0720, maagiakv.ee

- Mahla pressimise teenus Harjumaa Kose vallas. Lisainfo tel 5621 9762

- Ohtlike puude aastaringsed raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserenne puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhoolda-ja.ee

- Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

- Paigaldan epopörandaid (garaažid, trepid, rõdud, terrassid, abiruumid, saunad, vannitoad jne). Tööde järjekorrad lühikesed ja hinnad soodsad. Küsi hinnapakkumist. Tel 5620 6899, www.epopaigaldus.ee

- Pliidid, soeseinad. Vanad head plekkahjud. Ehitus ja remont, konsultatsioonid. Pensionäridele soodustus. Tel 5624 9455

- Terrasside, sauna- ja leiliruumide ja muud remonditööd ning fassaaditööd. Tel 5360 5083

- Uued puitkarkassmajad, saunad, katused, fassaadid, terrassid, aiad. Vanade majade taastamine. Fassaadi pesu ja värvimine. Samuti laome fibo ja teeme vundamente. Küsi hinnapakkumist! Tel 5671 4797, ouemlak@gmail.com, Emlak OÜ

- Väikeveod, kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaltdipuru, betoon. Tel 509 2936

Katusehooldus.ee
KATUSED KORDA

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värsket välisilmet
- Küsi hinnapakkumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

Jõelähtme
VALLALEHT

Jõelähtme valla teabe ja infoleht. Väljaandja on Jõelähtme vallavalitsus. Omaavalitsuse õigusaktidega saab tutvuda valla kantsleis, raamatukogudes ning www.volis.ee ja www.joelahtme.kovtp.ee.

Valla üldinfo kantsleil telefonil 5301 2223.

Reklaami sisu ja lugejakirjades toodud seisukohtade eest toimetuse ei vastuta. Toimetusel on õigus lugusid toimetada ja lühendada.

Toimetaja Signe Valdmann, 605 4865, 5843 7860, signe.valdmann@joelahtme.ee, ajaleht@joelahtme.ee. Tasulise reklaami ja kuulutuste tellimine 646 2214, 5562 5500, myyk@harjuelu.ee. Jälgi meid nüüd ka Facebookis: www.facebook.com/joelahtme.

Teie piirkonna kinnisvaraasjatud Raid & Ko Allan Martsepp 5626 6104 allan@raid.ee

www.raid.ee

OSTAME kasvavat ja ladustatud võsa.

Võsast puhastame alusmetsa, teeäärred, kraavid ja põllumaad. Samuti ostame kokkuveetuid ja kokkuvedamata raiejäätmeid. Pakume koostööd aasta läbi.

53 439 250 • Kaur@reinpaal.ee

Loo senioride klubi Pihlakobar alustab 15. hooaega

Nagu öeldud – Loo senioride klubi Pihlakobar on tegutsenud 14 aastat. Eakate huvitegevusse mahub mitmeid ettevõtmisi: arvutiõpetus, kepikõnd, käsitöö, tants, laulmine, väljasõidud, teatrikülastused jne. Koos käiakse iga kuu esimese neljapäeva keskpäevatuulil, siis toimub nn ümarlaud, kus teetassi taga plaane peetakse ja maailma asju paika pannakse. Igas kuus toimub ka pihlapidu, kus võrustatakse huvitavaid külalisi ja õnnitletakse sünnipäevalapsi, kus viiakse läbi viktoriine ja ühislaulmisi. Pihlakobara liikmeskonda kuulub praegu 30 inimest, neid jagub siia nii Loo kui ümberkaudsetest küladest.

Seenioride klubi uue hooaja esimene ümarlaud toimub neljapäeval, 6. septembril kell 12.00 ja sügispidu 27. septembril kell 14.00, ikka rohelises majas Saha tee 13. Pane tähele – kõik lähikondsed solidses ees proud ja härrad on Pihlatuppa väga oodatud. Tule ja räägi, mida asjast arvad ja mis just Sind huvitab. Millist näputööd teha? Keda külla kutsuda? Kuhu sõita? Kellega kohutada? Sinu arvamus on tähtis! Paneme plaani ja teeme ära! Tule, helista või meili!

Täiendust ootab ka Pihlakobara ansambel – teretulnud on naised, kel 50. verstapost seljataga, ent laululust hinges ja tantsujalg kõpsumas. Alustame proovidega teisipäeval, 18. septembril kell 10.30. Tule julgesti uudistama! oled oodatud!

LKK kultuurikorraldaja Kai Mürsepp, kai.muursepp@joelahtmekultuur.ee
Tel 608 0576, 5854 5272